

309276

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 4.  
సంపుటము. ౪.

చెన్న పట్టణము 1918 సం॥ మార్చి నెల 7 వ తేది గురువారము  
పింగళ నామ సంవత్సర మాఘ మాస బహుళ నవమి.

No 280

సంచిక ౨౮౦

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనాడి సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

జాతీయ ప్రభుత్వ రక్షణమున జనించు జాతీయములకు కీర్తిమునలంటి మందు. మరుపులను, మచ్చలను, గంభీరములను  
పుండ్లను, గ్రూరగోళ్లను అన్ని విధములను గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన కక్షుభ్రకారిణి

జాతీయసార్వభౌమ గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవర్తిని అన్ని విధములైన పోషణములను  
పోగొట్టును. వీరమానందలి పాదరసదోగములను, మలబద్ధకమును కార్మికసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్షణమును  
మృత్యుకరమును. కీరరాగోగమును గలుగజేయును. 16 రోజులవరకు కుండుటకు 4 రోజుల బుడ్డిలో అమ్ముబడును.

ప్రొవైటరు: పి. డి. సావంత్. 144. ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి.  
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144. No. 2. BOMBAY.


వికటాపాలిని ప్రశంస

ఇది కేరళలకంటే అపూర్వము విరచితము.  
తల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.


ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయత కట్టమంజు గామలింగారాధి వారిచే  
ప్రచురించినది. తల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్ర ప్రతికారకార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.



అమృతాంజనము  
అన్ని రోగములకు సిద్ధావధము.  
చక్కని దబ్బితో సహా నీ-1-కి 0-8-0  
తలనొప్పుల మాన్పును. పార్శ్వపు నొప్పుల  
బారదోలును. వాయువుపోట్ల పోగొట్టును.  
సువాసనగలిగి యుండును. ప్రతియింటనుండదగినది.  
దీనిని విశేషములలో కూడ వాడుచున్నాడు.



అమృతాంజనం డిపో, 6, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు, లేక 109 ఫేరిరోడ్డు పోర్టు బొంబాయి.



**The Glory of Man is his STRENGTH**

NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL, SEXUAL AND NERVOUS TOO.

Hence, one and all ought to try to preserve it in the heyday of Youth, guard and insure against its loss as a precautionary measure, and obtain and regain it, at any age and at any expense, if already lost, through any cause whatsoever. How? By a timely use of the world-renowned mechanical device called "E" manufactured on Dr. Bier's Principle of Hyparaemic Treatment by Messrs. Huston Brothers Co., of Chicago U. S. A. priced at Rs. 15 only (packing postage &c, charged extra) sent all over. highly recommended by several leading medical authorities of the East and the west and countless numbers of gratified cured patients.

Why? because if other wise, the Man who does not possess this necessary attribute of life is only a so called Man

Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in English: write to-day, in all confidence if really interested of

free descriptive literature regarding this marvellous cure, especially mentioning the "Andhra Patrika" to the  
Erectruss (A. P. DEPTT) Sole Agency for the East, Batala (Punjab) India.

నోటీసు. (1075)

గోదావరిజిల్లా కాకినాడ తాలూకా ప్రస్తుతం ఉం  
డూరు కాపురస్తులు శ్రీ రాజా ఇనుగంటి వెంకటరాజగోపాల  
రావు మూర్యప్రకారావుగారి తా॥ పెద్దాపురం తాలూకా  
రాగంపేట గ్రామం తా॥ పాచర్లకోట పెద్దాపురమునకు  
మధ్యకు ఉండుటన్న అంటుసూచి నోటయొక్క యాసంప  
త్సరపు ఫలము. ది 22, 28 మార్చి నెలలో నోట ప్రదేశముందు  
ఏలము పొందుచున్నాము. కాబట్టి వలయువారు సదరు ప్రదేశ  
మునకు దయచేసి ఈవిధమ వరతులకు నోటి పాడవచ్చును  
వరతుల వివరము.

1. సుమారు య 80 ల విస్తీర్ణముగల తోటలో ఉండు  
కున్న ఎన్నిక గల పలువిధములగు అంటుసూచున్న  
జీడిమామిళ్ళున్న మాత్రమే (తక్కిన ఫలవృక్షములు గాక)
2. సుమారు రెండువేల అంటుసూచున్న ఒక వెయ్యి జీడి  
మామిళ్ళున్న. 3. పొడవలవినవారు రెండువందలరూపాయిలు  
ధరావతు ఇచ్చి పొడవలెను. 4. పాట ఖాయపరచుటన్న  
వారు మచ్చితకాతోపాటు సగముసొమ్ము ఇచ్చి వేయవలెను.
5. తక్కిన సగము సొమ్మున్న చెట్ల కాములు కోయటకు  
పూర్వముందు చెల్లించవలెను. 6. సాట కాలముందు ధరావతు  
ఇచ్చిన వారిలో ఖాయపరచుకొనిన వారి సొమ్ముకప్పు తక్కిన  
వారి సొమ్ము వాపసుచేయబడును. 7. తన సంజాయిషీ  
యింకా కావలసినవారు యీ విధమ ప్రాయబదిన వారికి  
ప్రాసి కనుగొనవచ్చును. 8. గానుచంద్ర రావు గారు,  
ఉండురు } ముజారు సిరస్తాదారు.  
9-2-18 } ఆఫ్ గొల్లపూలు ఎప్టేలు, గోదావరి,  
కాంపు: సామల్కోట.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కుడిపో,  
మాంటు రోడ్, మదరాసు.  
ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు వ్యాపకమైన  
తెలుగు దొరకును. క్యాటలాగు ఉచితము.  
డాక్టరు. ఆచంట-లక్ష్మీపతి, బి. ఎ. ఎం. బి. ఎం.  
(946-887)

**ఆంధ్రోద్యమము**

మొదటి యైదాంధ్ర

మహాజనసభలయందలి

సన్ధాన సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల  
యపన్యాసములు, వారి చిత్రపటములు,  
సభా తీర్మానములు గలవు.

వెల రూ. 1.8-0. పోస్టేజి వేలు.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము,  
7, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాస్.

మూడవ గుంటూరుమండల

సహకార సంఘ మహాజననభ.

(2)

సన్మాన సంఘాధ్యక్షకోవన్యాసము.

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధివద్దనుండి)

పాన్మాన, మార్చి 6:—సన్మాన సంఘాధ్యక్షులగు నుమ్మమూరి లక్ష్మీనారాయణశంకరుల గారి స్వాగతోపన్యాసమునుండి ఈక్రిందిభాగములు ముద్రితములు.

స్వదేశస్థాత్ర మని మీరు తెలుసుకోవలసినదిగాని నిజముగా విమర్శించి చూచినయెడల సహకారసంఘములు పూర్వముభర తన్నునుండి ఉద్భవించినవిగా స్పష్టమగును. ప్రతిగ్రామము ప్రత్యేక సహకారసంఘమని స్ఫురించుచున్నది. నిజమైనట్టి యు సంపూర్ణమైట్టియు సహకారసంఘములు గ్రామములే యని తోచవలెను. ప్రాచీనాస్థాపకత్వం నెంబందిన కాల మున ఉత్తమదానియును ప్రజాసౌతియును మాత్రమే మనస్సు నందుచుకొని ప్రజాస్వామ్యసద్భావంతోనే సర్వసంస్థాపకము లను అప్పటి రాజ్యాంగనిష్ఠులు నెలకొల్పిరి. అట్టియుత్తమ సంస్థాపకము వర్ధిల్లినకాలమున నిష్పాటివలె జనులకు జామా దంబరభీతి కనకాశములేదయ్యెను. ఏగ్రామముననున్న ప్రజ లాగ్రామమునుండి చురియొకచోటికి ఏపదార్థమునకును పోయి తెచ్చుకొనునంతటి యనసరులేదయ్యెను. ఈకాలమున మనము ధరించుటకు వస్త్రములు కావలెన్న సీనులొనన్న మాంచె వ్వరు నేతయంత్రములపై నాధారపడవలసిదే. నిష్పాపెట్టెలు కావలెన్న యేజవానో యే స్వీడనుదేశమునకో పోవలసిన దేగా? ముచ్చెలు కావలసినచో యేసీచుకో పోవలెను. ఇట్లే మనము నిత్యము జీవయాత్ర గడపుటకు అనసరమైన ప్రతికస్తు వుతును పరదేశములపై నాధారపడవలసియే యున్నది. ఇట్టి దుర్భరమగు దుస్థితికి కారణములేమో తెలిసికొనుట ముఖ్య వసరముగాదా? కారణములలో ప్రధానకారణము మనయందర నావరించుచున్న (1) అజ్ఞానము (2) సహకారాభావము (3) స్వాధీనపరత్వము (4) సంతుష్టి.

ఈ దేశమున ప్రజలలో నూటికి నెనుబదిమంది కృషి వలులై యున్నారు. వారతివీరదళిలో నున్నారు. భూముల పన్ను లభిశముగా నున్నవి. నూతనపద్ధతులపై వ్యవసాయాభి వృద్ధి చేయగల విద్యగాని, ధనముగాని రయితులకు లేదు. రెండుపూటల అన్నమును గల్గిన రయితుల సంఖ్య చాలా తక్కువ. దొరతనమువారు తేల్చిన మదింపువలన ఈ దేశమున సంవత్సరమునకు తలకొక రు 27-0-0 ల ఆదాయముకంటె నెక్కువ వచ్చుటలేదు. అకగా మనిషి యొక్కటికి దినము నకు రు 0-1-6 కంటె యెక్కువ ఆదాయము రానేరదు. ఇంత దారిద్ర్యస్థితిలోనున్న దేశము ప్రపంచమునం దెచ్చటను లేదని చెప్పవచ్చును. ఈ సున్నగ దారిద్ర్యస్థితి పోయి సౌఖ్య మును ధనమును లభించుటకు స్వరాజ్యము వలయునని కొంద రును విద్యాభివృద్ధి వలయునని కొందరును పలుతెరంగుల పలు వును చెప్పుచు దేశాభిమాను లనేక మార్గముల ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. దేశాభివృద్ధికి వైన దెల్పినన్నియును కావ లసినవే గాని అన్నియు నొక్కసారి లభించుట సాధ్యము కాదు గావున ప్రస్తుత స్థితిగతుల ననుసరించి దరిద్రము తగ్గు టకును రయితు బాగుపడుటకు సహకార సంఘములును సహకార పరపతిసంఘములును మిక్కిలి యవసరమైయున్నవి.

అతిమితవ్యయము లేదు స్వభాగముగల హిందూదేశ రయితు భరింప నలవి గాని భూమిపన్నులచేతను, వడ్డీలచేతను, దొరతనమువారి స్వల్ప ఉద్యోగస్థుల కిచ్చు లంచములచేతను, కృపించి, నలిగి, మనోహ్యధికో కరిగ సౌఖ్యము గూడ తగ్గి జీవచ్ఛకుంబులవలె కరిరయ్యాక గడపుచున్నారు. కనుక సహకార సంఘము లనసరములై యున్నవి. సహకార సంఘము లనేకకాఖలు గలిగి యందరకును ప్రయోజనకరముగా నుండ వచ్చును. ఆదు వ్యవసాయ సంబంధమైన (1) పశువుల భీమాసంఘములు. పశువుల యభివృద్ధి సంఘములు. (2) విత్తన యులు, ఎరువులసంఘములు. (3) వ్యవసాయ పనిముట్లు కలై రాసంఘములు. (4) క్షీరాలు మొదలగు సంఘములును మరియును పరిశ్రమల సభివృద్ధి కెందించి, ఆయా పనివాండ్ర సంఘముల నెలకొల్పుట గూడ అవసరము. అందునకు

(1) ప్రాథమిక సంఘములు, (2) నేతగాండ్రసంఘ ములు, (3) గృహనిర్మాణ సంఘములు.

పశువుల భీమాసంఘములు, పశువుల యభివృద్ధి చేయు సంఘములును మనదేశమున మిక్కిలి యవసరములు. పశుల యభివృద్ధి ప్రస్తుత కాలమున చాల తక్కువగుచున్నది. పశుల

మేతకు తగిన పచ్చికబయళ్లు లేకుండుట వలనను. పారెట్టువా రు చేయు నిర్బంధములవలనను, మాగాని గ్రామములలో ముఖ్య ముగా పశువులు స్వేచ్ఛగా తిరుగుటకు వీలగు స్థలమే లేక సంవత్సరమునకు 8 మాసములకాలము భూమియంతయు జల మయచుగుటవలనను, పశువులకు గలుగు రోగముల నివారణ చేయుటకు పశురోగ చికిత్సాశాలలు ప్రతి పట్టణముం దును, పెద్ద గ్రామములందును లేకపోవుటవలనను, పశువులు నానాటికి క్షీణించి మాగాని గ్రామములలోని మను ష్యులవలె నె దుర్బలము లై అభివృద్ధి లేక నశించు చున్నవి.

మనదేశము ప్రపంచమునంగల వ్యవసాయ దేశములలో నొక్క పెద్దదేకేమైయున్నది. మనకు యితరపరిశ్రమలు లేవు. వర్తకమంతయు అంగ్లేయు వర్తకసంఘముల స్వాధీనములలో నున్నది. సీమలోని నేతయంత్రములవలన మననేతగాండ్రనోట గడ్డిపడినది. అచ్చటి నూలుయంత్రములచేతను, అధికమగు పన్నులచేతను, మనదేశము పూర్వకాలమున వన్నెలెట్టి నవలి పనులు చేయురాట్నములేగాక సామాన్యపు 60, 80, నెంబల్ల నూలు తయారుచేయు రాట్నములు గయితము నశించిపోయి నవి. 80, 40 నెంబల్ల ముదుక నూలుసయితము సీచునుండి యే రావలసి వచ్చుచున్నది. పరిశ్రమ లంతరించుటచేత స్వదేశీవర్తక వ్యాపారముగూడ సన్నగిల్లెను. బంగారు, వెండి, రాగి, యిరుము, మున్నగు లోహముల ఖనులును, తక్కిన యితర ఖనులును విదేశవర్తక సంఘముల పాలై వండున ఆయావృత్తుల నవలంబించుటకు దేశజులకు వీ లులేదు. అందుచేత భూమినిమాత్రమేమిమ్మి లాభమువచ్చినను నష్టమువచ్చినను పండినను పండితున్నను దానినాధారము చేసి కొనియే రయితులు జీవయాత్ర చేయవలసి వచ్చుటచే పశుధన మును గోలొనవలెను. గోసంతతి సభివృద్ధిచేయుటకు బదులు దేశమునందున్న గోసంతానము నితరదేశములకు ప్రంపిచేసి గోధ నము తగ్గిండుటలో ప్రద్యాధికులు శ్రద్ధవహించి, విద్యా విహీ నులగు రయితుల ప్రోత్సాహపెట్టుటయును, పశు ప్రద ర్శనములను మేరుతో తెలియని రయితుల బహుమా నములచే నాకర్షించి మూలములను నుండి పొడిపంటల కాధారమై, నేత్రపర్యమొనరించు వ్యవభరాజుంబులను, గోమతల్లు లను కానుకాశవడి యమ్మివేయుచుటయును చూడ వివాద కరముగానున్నది. గోరక్షకశాలలు గోపోషక శాలలు క్షీరశాలలు స్థాపించుటకును పశువుల భీమాలక్షేర్పరచుటకును సహకార సంఘము లేర్పడవలసియున్నవి. మన జిల్లాలో వంగో లులో జరుపబడు పశువుల సంతల నిరుత్సాహపరచుటయును సాధ్యమైనంతవరకచ్చటి రయితులకు దేశహితమును గూర్చిన ప్రబోధమును గల్గించి, గోసంతతిని యభివృద్ధిచేయు సదు పాయముల జేయుట ముఖ్యవసరము. ఈవిషయమై సహకార సంఘములే శ్రద్ధవహింపవలెను. దొరతనమువారంతగా శ్రద్ధ వహింపవు. అట్లే సహకారసంఘములు రయితులకు కావలసిన వ్యవసాయము పనిముట్లు స్వల్పవెలలకు దొరకు సౌకర్యముల జేయవలయును.

మన దేశమున వ్యవసాయవృత్తికి తరువాత ప్రధానమైన వృత్తి వస్త్రముల నేతయేయున్నది. అతి సున్నితమైన నూలుతో తయారుచేయబడిన డక్కానుస్థిలు, తక్కిన వలిప బట్టలను నేసి యూరపు ఖండమునకును, యవన, పారశీక, తురుష్క, గోమక దేశములకును యెగుమతిచేసి యూరపు

ఖండవాసుల నెల్ల తన యుమాల్ప వస్త్రములచేత నాకర్షింప గలిగిన హిందూదేశమున సామాన్యవస్త్రముల తయారుచేయు నూలువడకుట కవకాశములేనంత హింసాస్థితికి వచ్చుట చూడ దుర్భరముగాదా? ముప్పదిమాడు కోట్ల జనులకు చాలినంత వస్త్రసమృద్ధిని సమకూర్చి పరదేశములకూడ వస్త్రములను పంప గలిగిన దేశమీ కాలమున నేమిచేయుచున్నది? దీనికి చాలవరకు హిందూదేశదొరతనమువారు తుర్రవాదులు, కొంతవరకు మనమే యుత్తరవాదులుము. స్వదేశమున నేయబడిన ముదుకనూలు వస్త్రముల విడిచి, చాకరకపు సీనుబట్టలధరించుట చేత, నేత వాండ్రకు వృత్తిగిట్టుబాటె గాక, నేతవస్త్రము లమ్ముడు బోక, వృత్తులను మానుకొన్నారు. పరిపాలకులు దేశీయవస్త్రము నేతను, నూలువడుకుటను ప్రోత్సహపరుస్తూ, సీనుబట్టలవైపన్న విధింపక, అంగ్లేయవర్తకుల యనుచు ప్రకారము వారిలాభము నకు భంగము గలుగకుండ చూచినందున, యూరపు ఖండపు అవిరి యంత్రములచే, తయారుచేయబడు వస్త్రములతో పోటీకి నిలువలేక యీదేశపు నేత కృపించి నశించిపోయినది. అందుచే నేటికి మనమింత యిబ్బందిపడుచున్నారము. ప్రస్తు తము యూరపు ఖండమున జరుగుచున్న మహాసంగ్రామము చేత సీమనుండి మనకు వస్త్రములుగాని తక్కిన వస్తువులు గాని వచ్చుట కవకాశమంతగా లేదు గావున, యికనైనను స్వదేశీనూలును తయారుగు యే రాట్నము చేయుటకు అవసరమై యున్నది. దొరతనమువారు స్వదేశీపరిశ్రమ లిప్పుడు మును పటివలె నిరుత్సాహపరుచు. కాలములు మారినవి. కాలముతో దొరతనమువారి యభిప్రాయములు గూడ మారినవి. హిందూ దేశమునకు గూడ కొంతవరకైనను స్వాతంత్ర్యము నొ సంగి బాగుపడుట కవకాశము గల్గింపవచ్చు గౌరవము లేదను కలంపుతో నున్నారు. కావున ప్రతి యింటను పూర్వములవలె రాట్నముల నెలకొల్పి ప్రతిష్ఠియును, బాలిక యును పూటకు కొన్ని గంటలయినను రాట్నములమీద నూలు పడకునట్లు చేసి, యానూలుచే నేతగాండ్రు పలువిధములయిన వస్త్రములు నేయునట్లు చేయుటవలన, దేశమునందు సంవత్సర మునకు కొన్ని వందల కోట్లరూపాయలు నిల్వవుండి కోట్లకొల ది బీదవారు దుర్భిక్షములేక సుఖజీవనముచేయుట కవకాశము గల్గింపవచ్చును. ఈయదను దప్పిన యేజవానుదేశమో యేయ మెరికాఖండమో మన దేశమెల్ల తన బట్టలచేత నింపివేయ గలదు. అట్టి దుర్దృతి లేకుండ ముందు బాగ్రత పడవలయును. కాని పిమ్మట విచారపడి పశ్చాత్తాపమునొంది ప్రయోజనము లేదు. అందువలన సహకార సంఘములు నేతకును నూలువడ కుటకును యేర్పరచి బీదవారికి రాట్నముల చాకధరకు కొని యిచ్చి నూలు నేయుటవలన గలుగు లాభములను యెల్లవారికి బోధించి నూలు తయారుచేయుచు నెడల నేతవలన వచ్చులా భమేగాక, పలువిధములగు ప్రత్తిని పండించుటకు వ్యవసాయ దారునకు ప్రోత్సాహము గల్గింపవలెను. ప్రత్తి పంట పండింపక కర్షకులు అశ్రద్ధచేయుచున్నందున ఉత్తమజాతి ప్రత్తినునదేశమున నశించిపోవుచున్నది. ప్రత్తివిరివిగా పండించనందున చాకగా దొరకుటలేదు. ఇట్టి నూతన విధానములచే దేశోపకారము చేయవలెన్న ఒకరిద్దరు సంకల్పించిన ప్రయో జనములేదు. “కల్యాణసంఘోక్షిః” అన్నట్లు సంఘములుగా నేర్పడి అందరియొక్క శక్తి సామర్థ్యములను, ధనమును తెలివిజేటలను, యూహాపోహలను దేశమునకయి వినియోగించినగాని ప్రయోజనములేదు. సహకారసంఘము లేర్పడి పని చేసినచో మేలయినవరకపు విత్తనములు ప్రపంచమునంగల యన్నిభాగములనుండి తెప్పించుటకు వీలగును.



సోల్ ఏజంట్లు ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 116, జమ్మూనుసేదు బొంబాయి.

Advertisement for Otto Dilbahar Perfume of Orientals, featuring a camel and a person in a desert setting. Text includes: 'OTTO DILBAHAR', 'PERFUME OF ORIENTALS', 'DELICIOUS & LASTING', and a list of products and prices.



హిందూ దేశ రాజకీయ సంస్కరణములు;  
స్వదేశ సంస్థానములు.

రాజాపు హిందూ దేశ రాజకీయ సంస్కరణములను గూర్చి స్వదేశ సంస్థానముల విషయమున నేమి చేయవలయునని విచరించుచు "కల్పాటక" పత్రికా సంపాదకులగు డి.వి. గుండప్పగారు హిందూ దేశ కార్యదర్శి రాజప్రతినిధి గారలకు పెద్దవిజ్ఞాపనము నంపెను. ఈ విజ్ఞాపనమున ప్రాయము టలో నతడు స్వదేశ సంస్థానవాసి దృక్పథమును బట్టి వివిధ సంస్కరణములను కారణసహితముగ నుదహరించెను. సంస్థానాధిపతులకు మేల్కొనినది. దేశీయసభతోపాటు వారును సంస్కరణములగురువున్నారు. సంస్థానాధిపతుల సభనెక్కిన హిందూ దేశ రాజకీయములతో గలిపి నెలకొల్పుట పాపగ నేరము. సంస్థానాధిపతుల స్వంతముగ నొకసభ యుండవలయును. దానికిని బ్రిటిషు హైందవ కౌన్సిల్ ను సభ వంటి అధికారము లుండవలయును. స్వదేశ సంస్థానాధిపతులు రాజప్రతినిధి సభలకు ప్రతినిధుల నంప గూడదు. అతడు మనీషూరు కేసు మొదలగువానిని విచరించు సంస్థానములకు సాంఘాతికపరిపాలన ముండవలెననెను. దేశీయ సభవారెక్కి కాననసభను గోరికొ అట్టి సాంఘాతికసభయే సంస్థానములకు నుండవలయును. ఈసభను నెలకొల్పుటకు మొదట వివిధసంస్థానముల పూర్వచరిత్రము బాగుగ కోధించి ప్రస్తుతము 700 క నెంచబడిన సంస్థానములలో నిజముగ నేని సంస్థానములుగ బరిగణింపబడ దగినవో నిశ్చయింపవలెను. తరువాత నట్లేర్పరుపబడిన సంస్థానములలో వేనియందు కానన యంతముగ ప్రభుత్వము నెలకొల్పబడినదియు జూడవలెను. తరువాత చేయవలయు మూడవ ప్రయత్న మిది సంస్థానములకును తక్కిన బ్రిటిషు హిందూ దేశమునకు నెట్టి రాజకీయ కానన సంబంధము లుండవలయునని నిశ్చయింపవలయును. చాలావది హిందూ దేశ దొరతనమువారి రాజకీయకాళు నందుల కనుగుణ్యముగ మరల మార్చవలయును. ఈ కాళాధికారి ఇది వరలోవర ఇండియను సివిల్ సర్వీసు - సభ్యుడు కాగూడదు. ఇది అధికారస్థితికి ఖంకరము. హిందూ దేశ సంస్థానములను గూర్చి రాజప్రతినిధికి సలహాల నిచ్చు నతడు బ్రిటిషు రాజకీయ జీవనమున మంచి యనుభవము గలిగి యుండవలయును. వలసదేశీయకార్య దర్శిగ పనిచేసి యుండినయితే డిండల కుత్తమగుదుడు. హిందూ దేశ ప్రభుత్వమువారి రాజకీయ కాళుకు అధికారానుభవము గలవా డధ్యక్షుడుగ నుండవలయును. అతనికి రాజప్రతినిధిగారి కార్యనిర్వాహక సభ్యత్వ ముండవలయును. స్వదేశ సంస్థానముల క్యవహారములయందు నతడు చూచుచుండవలెను. ఇంక నాసభకు 75 గురు సభ్యులం దవలయును. 5 ప్రధాన సంస్థానములలో నొక్కొక్కవాని కిరువురు ప్రతినిధు లుండవలయును. తక్కిన రెండవతరగతి సంస్థానములు మూడింటి కొక్క ప్రతినిధి యుండవలయును. చిల్లర సంస్థానములు 15 టికి ఒక్కొక్క ప్రతినిధిచొప్పున నుండవలయును. రాజులే ప్రతినిధులు గ నుండవలయునని నేను లేదు. అందువలన సంస్థానములు బ్రిటిషు హైందవ పౌరాధిపత్య కెట్టి యాటంకములను గలిగింపగూడదు. ఇంకను, సంస్థానములు యధాప్రకారముననే విడువబడిన నవి వారికెట్టి యాటంకములైన గలిగింపవచ్చును. సంస్థానములచే నెన్నుకొనబడిన వారు మంచి బుద్ధికాలూరుగను, మంచి నైతిక ప్రవర్తనము గల వారుగను ఉండవలయును. వారు దేశీయసభలో అన్నితరగతుల ప్రజల విశ్వాసమునకు పాత్రులుగ నుండవలయును. వారికి రాజకీయములందు మంచియునుభవ ముండవలయును. వారు తమ తమ సంస్థానములలో దొరతనమువారి విశ్వాసమును హిందూ దేశపు దొరతనమువారి విశ్వాసమును బొందియుండవలయును. వారు తమదేశ మంత్రదర్శములలోనివారు గనుండుటయు నావశ్యకమైనట్లు లోచించును.

చెన్నపురాండ్ర సభ, విద్యాకాళు:—విద్యా కాళువారి యజమాన్యముక్రింద నుపనిధులును పురాతన వాద్యయ పరికోధకులను కల్పాట్రువేత్తలను అగు లేకు మల్ల రాజగోపాలరావు పంతులు, డి.వి. గారు బ్రాహ్మ్య 9-వ నెంబరుగల సభాభవనము (అండ్రహాలు) నందు 1918-వ సంవత్సరము జూలై 9-న తేది శనివారము సాయంత్రము 6 గం. "విద్యుత్తుల విజ్ఞానము" ను గూర్చి లేవనెత్తిన సునిశ్చయించినది. తొందరపడి కాళిదాసుని పాత్రాధుని నాగేశ్వరరావు పంతులు గారు అగ్రాధికారిగ నుండినది. అంతటను తక్కిన విజ్ఞానములు ప్రార్థించి.

ప్రత్తివంట విచారణ సంఘము.  
మూడవదినపు విచారణ

ఈ సంఘమువారు మఱల నిన్నటిదినము మధ్యాహ్నము 11 గంటకు సమావేశమై హెచ్. పి. ఎం. రిగారిని పరీక్షించిరి. (అశక్తులనకు) పశ్చిమభాగపు ప్రత్తియే యెక్కువగ వినియోగింపబడుచున్న దనియు, అందువలననే అప్రత్తిధర అధికముగా నున్నదనియు, ఉత్తర భాగపు ప్రత్తియందు కత్తి చాల తక్కువయినందు, (వాడియాగారికి) ప్రత్తియందు చాల మోసము జరుగుచున్నదనియు, కొందఱు వ్యాపారులు కావలె నని కత్తి చేయుచున్నారనియు, ప్రత్తిని శుభ్రముచేయు కార్యాలయములందు కొంచెము మంచి తనకి నేర్పబడిననీ గాని కత్తి పోరదనియు అట్టికార్యాలయములకు లై సెన్సుల నిచ్చు పద్ధతి నేర్పబడుట అవసరమనియు రిగారు చెప్పిరి. వారి లిఖితసాక్ష్యమునం దిట్లు వ్రాసిరి. (1) పశ్చిమభాగపు ప్రత్తి-ఆదవాని, బల్లారి, రాయ చూరు, గుంటకల్లు మట్టుపట్ల ప్రదేశములు (2) ఉత్తరభాగపు ప్రత్తి (ఎజుపు తెంపు)-ప్రాద్దుటూరు, నంద్యాల, కర్నూలు మట్టుపట్ల ప్రదేశములు (3) కాకినాడ ఎజ్జుప్రత్తి-గుంటూరు తెజవాడ మట్టుపట్ల ప్రదేశములు (4) కాంభోడియా ప్రత్తి-తిరునల్వేలిజిల్లాలోను కోయంబుత్తూరు డిండిగలలకు మధ్యను ఇవిగాక (5) తిరునల్వేలి ప్రత్తి (6) కరంకట్టి ప్రత్తిగలవు. మొదటి మూడురకముల ప్రత్తికంటె కడపటి మూడురకముల ప్రత్తియే శ్రేష్ఠమైనది. కాని మొదటి రెండు రకములందును మంచి గింజల నేర్పబడి పండించినవో, రంగునందును, బలము నందును, రకమునందును హిందూ దేశపు ప్రత్తియంతటను అతి శ్రేష్ఠతమగును. రిగారిని సంఘమువారు ప్రశ్నించినవెనుక చెన్నపురి యందు సంఘమువారి విచారణ ముగిసెను. నిన్న మధ్యాహ్నము మే సంఘమువారు మధురకుబోయి అక్కడినుండి 9-వ తేదికి విరుదుపట్టియందుండి 11-వ తేదిని టుటికారన్ చేరి అచ్చట 3 దినములుండి 14వ తేదికి కోయంబుత్తూరుకుబోయి అచ్చట మూడుదినము లుండుదు. టుటికారన్ లోను కోయంబుత్తూరు లోను అనేకసాక్షులు పరీక్షింపబడుదురు.

సామ్రాజ్య శాసనసభ

ఈనెల 8-9-12 తేదీలకు జరుగుసభలలో ఆర్థికశక్తి పునర్వ జరుగును. పేరుకుచెన్నీ లిట్లు ఆమోదింపబడును. 18-వ తేదికి వైనిక చట్టము కడ్డిచట్టము, మూలధనము చట్టము వైనికుల బాకీలచట్టము నుపసాదింపబడును. యుద్ధము ముగిసినానే నిష్పంధించిత ప్రాథమికవిద్య ను ప్రారంభింపవలెను. భూమినిస్తుకు పూర్తిగా రాష్ట్రీయము గా మొనరింపవలెను. అట్లుచేయనివో నిష్పంధించిత ప్రాథమిక విద్యకు ఇండియా ఆదాయమునుండి దొరతనమువారు ధన సహాయమును చేయవలెను. అను తీర్మానములను గొల్కర్తగా రుపపాదించెదరు. ఇండియా పోలీసు కాళు పరీక్షకు వచ్చువారి వయసు 19-21 నుండి 21-23కు పెంచువలెను. ఆకాళులోని వారికి జీతములును ఫించెములును పెంచువలెను. యూరోపియ నులేగాని ఆఫ్రికీకు రాగూడదను నిబంధనను రద్దుచేయవలెను. ఆఫ్రికీకు ఇండియాలోను ఇంగ్లాండులోనుగూడ ఏకకాలమున జరుపవలెను. అట్లుచేయనివో ఆకాళులోని యుద్ధోగములలో సగము బహిరంగ పోటీపరీక్షలో తేన భారతీయుల కియ్యవలెను. ఆఫ్రికీకు ఇండియాలో నేర్పరచవలెనను తీర్మానము లను గొల్క మాలవ్యాగా రుపపాదించెదరు. ఈస్తు ఇండియా రైల్వే పరిపాలనమును 31-12-1919 వ తేదినుండి దొరతనమువారే వహింపవలెనను తీర్మానమును గొల్కర్తగా రుపపాదించెదరు.

4-8-18 వ తేదీ సాడు అనంతపురము జిల్లా ధర్మ వరము తాలూకా సాగసముద్రమునందు "భారతీయ గ్రంథ నికేతనము" అను పేరుతో నొక పఠనమందిరము నెలకొల్ప బడినది. కొలదికాలములోనే ఉచితముగా బాలకుల విద్య గలపుట కేర్పాటు చేయుచును. ఇందుకు సహాయముచేయు గోరువా తెచ్చునను వారి పూరికి దొరకిన ప్రాచీనసాహిత్య గ్రంథముల నిమిత్తము ఇచ్చేయుటకు లంపిన కలెక్షన్ కలెక్షనలతో నడకజొందుదు. 50 గ్రంథములకు తక్కువతేక మఱిన వారిని పోషకమందిరంలో తీర్చుకొని నోటియలలో వారి నామానలిని బొందుపరచెదనని నిర్ణయమునందు, రంగరాజునాథు ప్రాయమునందు.

వైకు వ్యాధి

రక్షక వైద్యాధిపతులగు బూతుటకరుగారు "రీడర్" పత్రిక కిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—ఈ వర్షమున వైకువ్యాధి అపరిమితముగ దేశమందుండుటను వ్యాపింపు చున్నందులకు విచారకరముగ నున్నది. ఈ వ్యాధికి టిక్ కెయి ఐయోడిన్ తగినయందు అరియు, ఇందుమూలమున నీ వ్యాధిని నివారించ వచ్చుననియు నేను జెప్పుగలను. దీనిని వాడుక చేయుటచే అనేక స్థలములలోని ఫలితములు సంకృష్టికరముగ నున్నవి. గత రెండు, మూడు వర్షములనుండి అయోడిను నుపయోగించు విషయమై యాక్రింది ప్రకటనము నొసంగుచుండిరి:—

"వైద్య సహాయము లేనప్పుడు వైకువ్యాధి మరీధముగ చికిత్స గావించవలెను."

- (1) గృహములో మంచి గాలియు, వెలుతురును గల పెద్ద గదియందు పరుపుపై పరుండి సుపూర్ణముగ విశ్రాంతి ని తీసికొనవలెను. కవాలములను తెరచి యుంచవలెను. గాలి బాగున్నయెడల, వెలువల నిడలోకూడ రోగిపయంధ వచ్చును. (2) ద్రవపదార్థభోజనమును గయికోనవలెను. (3) దాహము వేసినప్పుడు చల్లటి మంచినీళ్లను పుచ్చుకొన వలెను. ఇట్టిసమయమున దాహమియకపోయినయెడల ఆహారమువా డిల్లగలదు. (4) రెండు గంటల కొకపర్యాయము ఒకబొట్టు టిక్ కెయి ఆయోడినును ఆరబెన్ను నీటిలో పోసి పుచ్చుకొన వలెను. రోగి నిద్రించునపుడు బోషధమకార కాతని లేప రాదు. (5) ఉదయమునను, సాయంత్రమునను పొక్కులకు టిక్ కెయి ఆయోడినును రాయవలెను.

పంజాబు ప్రభుత్వమువారు దీనిని ప్రజల కుదిరెముగ నొసంగిరి. ఇందలి ఫలితము లెంతయు స్పష్టికరముగ నున్నది. ఇతరప్రభుత్వములవారు కూడనీధముగ నేర ద్రింపుచున్నారు. ఈ టిక్ కెయి ఆయోడినునల వైకు వ్యాధి నివారణ యగు నని బొంబాయిలోని మేజరుగ్లను లిప్తను గారును, యొక వైకు యునెన్సెట్లగుగారును, ఇక ననేకులును అనుభవపూర్వకముగ చెలిపియున్నారు. కావున ఈయందును వాడుకచేసి ప్రజలు చాలలాభముల నందగలరు.

గుంటూరు జిల్లా, రేపల్లెతాలూకా, కల్లూరు గ్రామము లో, ఎ యస్. రాజగోపాలయ్యర్ గారి యాజమాన్యము క్రింద "జ్యోతిర్మూర్తి కేంద్రసమాజము" నకు కాళుగ "సన్యాససమాజ" మను పేరుతో నొకకాళు, స్థాపించబడినది. 19 శ్రీలును, 30 పురుషులును, సభ్యులుగ చేరిరి.

మహారాజా హోటాలు

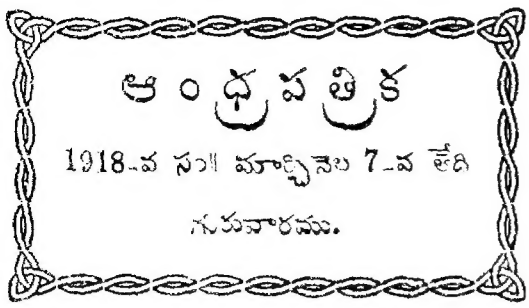
(1912 సం. లో స్థాపించబడినది.)  
చెన్నపురి రాజధానిలో ముఖ్యమయన ఇండియన్ హోటలు ఇదియే!! (110)

నెం. 121 ఆర్.మి.నెయ్.బి.డి, మద్రాసు.  
(వైకొత్తుకు ఎదురుగా)  
ట్రాంలెనుకు అతిసమీపముగానున్న పట్టణమధ్యమందున్న. ప్రయాణికులకును విద్యార్థులకును విడిసియుండుట కున్న భోజనోపాయములకును స్వగృహసౌఖ్యములకును తగు ఏర్పాట్లున్నవి. మిడ్డలో గదులు ఎల్లప్పుడూ దీపాపాయ ములు ఆసనాదిసౌకర్యములు యున్నవి. గాలి బాగావచ్చును. కాకాభోజనము పూట 1-కి రూ. 0-4-0

ప్రశస్తతమయిన కాకాభోజనము, లేక మాంసాభోజ నము, ఫలహారములు, అనుభవముగల హిందువులవలన తయారు చేయబడి హిందువు లేక యూరోపియనుపద్ధతిప్రకారం కడ్డించ బడును. విద్యార్థులకు తక్కువ రేట్లు. ఈ హోటలు బర్మా, సిలీను, యూరోపు, ఇండియా, వగైరా దేశములం దంతటను సంచారముచేసి వచ్చియుండు ఒక అనుభవము గల నాయకుగారి మ్యూసేజిమెంటులో యున్నది. చార్జీలు సులభముగా నుండును.

నోటిసు. (1101)

గుంటూరు జిల్లా కలెక్టరు సర్వేపల్లితాలూకా సర్వేపల్లిలో నూతనముగా గ్రామాభివృద్ధినిమిత్త పల్నాడునుంచి గుంటూరుకు వెళ్ళేకోడ్డుకు తరమున్నూ, తాలూకా కచ్చేరికి తూర్పు నన్నూ వుండే భూమిని యిండ్లుకట్టుకునే నిమిత్తం లాట్టుచేసి కొన్ని లాట్లను యిదివరలో అమ్మియుండిరి. మిగతా ప్లాట్లను కూడా యిండ్లుకట్టుకొనే నిమిత్తం 1918 సం. 29-వ మార్చి పగలు 12 గంటలకు మొదలుకొని నడదు సభ్యులనుండుగాని, దానికి సమీపమందుగాని సర్వేపల్లి గ్రామములో గుంటూరు తాలూకాబోయ్ ప్రెసిడెంటుగారివలన కేలర చేయబడినది. కేలర మధ్యలోగాని యితర పోలికములు వినియోగించుచుగాని రైతిగారిగూడెం గుంటూరు తాలూకాబోయ్ జిల్లాలోని నిచ్చి కలెక్టరుగారిచేయు. గుంటూరు తాలూకా బోయ్ తాలూకా బోయ్ 1-8-1918. ప్రెసిడెంటు



సాహసము!

ప్రతేచ్ఛ ననుసరించి రాష్ట్రములను పునర్నిర్మించవలయుననుభవనికా శాస్త్రవ్యక్తపంచము మారుమోగుచున్నది. భాషా సాంప్రదాయముల ననుసరించి రాష్ట్ర నిర్మాణమునకు గడంగవలయునని ఆంధ్రులు గోరుచున్నారు. ఆంగ్లభాషలో రాష్ట్ర నిర్మాణము గూర్చి చిత్రవిచిత్రములగు వ్యాసము లిపుడు ప్రచురమగుచున్నవి. కాని వాటి యందు రాష్ట్ర సిద్ధాంతము గూర్చి చక్కని యభిప్రాయములు గానించుట లేదు. ఆంధ్రుల సందేశము అన్య రాష్ట్రములలో ప్రతిధ్వనింపని కారణముచే, నిట్టి వైపరీత్యములు సంభవించు చున్నవి. కే. పి. బోసుగారు రాష్ట్రపునర్నిర్మాణము గూర్చి యెనిమిదవ వ్యాసమును ప్రకటించిరి. వీరికి భాషా ప్రయత్న రాష్ట్ర నిర్మాణము కన్న వంగ రాష్ట్ర విస్తీర్ణాభివృద్ధి నెక్కుడుగ దోచుచున్నది. ఆంధ్రులకును, ఓడ్రులకును ప్రత్యేక రాష్ట్ర నిర్మాణ మవసరమయినను, ఆదర్శప్రాప్తి కింకను కాల ము దొందలేదని వీ రిదివరకు చెలిపియుండిరి. ఈలోపుగ, నోడ్రులను విహార రాష్ట్రమునుండి పేరుతేసి వంగ రాష్ట్రమున గలుపుకొనవలయునని వీరు సూచించిరి. ఓడ్రులును తామును జాతీయ సాంప్రదాయములందు దగ్గరవారట! ఇంతటితో వీరి మనోరథ మీ డేర లేదు. ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ నిర్మించబడిన అస్సామ రాష్ట్రమును గూడ వంగ రాష్ట్రములో గలుపవలయునని వీరికోర్కె గాబ్బించుచున్నది. అస్సామ వాసులు ప్రత్యేక రాష్ట్రము నభిలషించినటుల టైము ఆఫ్ అస్సామ మొదలగు పాత్రాక్షత్రికల మూలమున సుబోధక మగును. తమ రాష్ట్రస్థితిని చక్కబరచు సంస్కరణములను వారంగీకరించెదరుగాని, వంగదేశముతో తిరిగి చేర్చబడుట కంగీకరింపరనుట సువిదితము. కాని బోసుగారి విషయమై యత్యాతురులై యున్నారు. అస్సామలో వంగభాష మాటలాడు వారనేకులు గలరట. అస్సామ దేశీయుల భాషకును వంగదేశీయుల భాషకును పోలికగలదట! అస్సామ రాష్ట్రము పండ్లొడుజ్జులు మాత్రమేగల చిన్ని రాష్ట్రముగుటచే దానిని వంగదేశములో చేర్చుట శ్రేయస్కరమట! అస్సామలోని నాగరిక పు జ్జుల ప్రజలకు వంగదేశీయులతో భాషా బాంధవ్యము గలదట! మిగిలిన మండలములు అనాగరికులచే నాక్రమింపబడియుండుటచే అట్టి వారికి నాగరిక మలవడుటకు, వంగదేశముతో నారిని జేర్చుటయే ముఖ్యసాధనమట! బరిస్సాను వంగదేశములో జేర్చుట కెట్టి కారణములు చూపబడెనో, అస్సామను జేర్చుటకుగూడ నట్టి కారణములే చూపబడుచున్నవి. బరిస్సానంతను వంగదేశములో జేర్చుటయేగాక, వీహారు మండలమునందలి భాగల్పూరు, సంతాల పరగణాలను, పూర్వ యామండలములో మహానంద నదివరకుండు మూర్ఖుభాగమునంతను వంగదేశమున గలుపుట బోసుగారి యాశయము. ఈ జ్జులకు మూర్ఖత్వం సింగుభవం, బిల్లులను, చీకెలను వాగ్ధృతములోని ముఖ్యవట్టణములను

జేర్చి, వంగరాష్ట్రాంతర్భాగములగ జేయవలయునని బోసుగారు సూచించిరి. అట్టి సూతన వంగదేశమే తీరున నుండునో బోసుగారిటుల వర్ణించిరి.

“ఒకవంక హిమవత్పర్వతమునకు మూర్ఖున నుండులోహితీ నదినుండి, గంజామునకు వైర్వతి దిక్కునందుండు లాంగూలీయా వరకును, వేరొక వంకవడమట పాలమూవద్దనుండి మూర్ఖు దిట్టగాం గువరకును వంగదేశము వ్యాపించి యుండగలదు. దేశమంతయు ఆర్థిక జాతీయభాషా, సాంప్రదాయముల ననుసరించి కలిపి సౌఖ్యవముగ నుండును. అట్టి విస్తీర్ణముగ దేశమును అనుభవశాలి యగు నాంగ్ల రాజకీయవేత్త పరిపాలింప వలయును. ఆతడు ప్రజాసానుభూతిని, విశాలోదేశములను బుద్ధివంతిధను గలిగియుండ వలయును. తాను పరిపాలించెడి దేశవిస్తీర్ణము గాంచి వెలగొందు వాడుగ నుండజనదు. సమయమునకు దగిన యుత్సాహము జూపునటులుండవలెను. మెయిలు ప్రయినులు, స్త్రీమరులు, వెనుకకు బడి మున్నగుదు వాయువిమానములు వాటి స్థానమాక్రమించును గనుక, ఈ యన ఒక దినము సిహెట్టులోను, మరి యొకదినము హబారిబాగ్లోను, ఇంకొక దినము బరిస్సాలోని పూర్వీయందును, వేరొకదినముగోపాల పరాయందును తిరుగుమండవలెను.”

వంగదేశవిజృంభణ మీతీరున నుండవలయునని బోసుగారి పటమును వ్రాయుచున్నారు. పరిపాలనా సౌకర్యమునకు రాష్ట్రములు చిన్నవిగ నుండి, సాధ్యముగ సంతవంకు భాషాప్రయుక్తములుగ నుండవలయునని, నూతనరాజ్యాంగ వేర్తలు వాకొనుచుండ, వంగ రాష్ట్రమును దేశమెల్లడలను వ్యాపింపజేయవలయునని బోసుగారు వాంఛింపుచున్నారు. ఇంతకన్నను హిందూదేశమునంతను వంగరాష్ట్రము క్రింద మార్చిన, వీరి యుత్సాహ మతిశయింపవచ్చును. రాష్ట్రసిద్ధాంతము గూర్చి వ్యాసలేఖకులు తమ యిచ్చవచ్చినటుల, నేర్పటల సూచింపుచున్నారు. సూత్రాన్వేషముగూర్చి శ్రద్ధ వహించుట లేదు. ఈ సమస్య నిర్వహణమునకు ఆంధ్రులే పనిబూనుట శ్రేయోదాయకము. ఆంధ్రులు, మహారాష్ట్రులు, కర్ణాటకులు, ఓడ్రులు ప్రత్యేక రాష్ట్రము వాళించు చున్నారు. భాషా ప్రయత్న రాష్ట్ర సిద్ధాంతమున కామోదము దెలుపని గౌరవనీయులగు శ్రీనివాసశాస్త్రి డాక్టరు నెహ్రూ గార్లు గూడ ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణమున కభ్యంతరముల దెలుపలేదు. మాడరను రిప్రూ క్రిక శర్మగారి తీర్మానము గూర్చి ఇటుల యభిప్రాయ మొసగినది.

“శర్మగారు తమ తీర్మానమున ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణమును మాత్రమే గోరి యుండినచో, వారి కెక్కుడు బలము చేకూరెడిది. పరిపాలనమునం దభివృద్ధిని సూచించెడి రాష్ట్ర విధానమును భరింపగలవారికి భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రముల నొసగుట మా కష్టమే..... ఓడ్ర భాషమాటలాడువారి నొక రాష్ట్రమున జేర్చుటయు మా కంగీకారమే. కాని ఇతరవిషయముల నాలోచింపక భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనమునకు గడంగుటకు మే మంగీకరింపము..... ఒక రాష్ట్రములో రెండుమూడు భాషల మాటలాడు వారుండునపుడు, బలవంతులగు వారు స్వార్థపరత్వముతో పెనగులాడు చుండుట శోచనీయము. ఇట్టి స్థితి ప్రాతవంగ రాష్ట్రములో నుండెడిది. ప్రస్తుత విహార రాష్ట్రములో ప్రబలియున్నది. అట్టి దెడుగు దెన్న రాజభానియందు గూడ వ్యాపించి యున్నదని మా విశ్వాసము.”

ఆంధ్రులందును, ఓడ్రులందుండే గాక, కర్నాటకులందును గూడ నిట్టి వాంఛ ప్రాబల్యము గాంచుచున్నదని 5 వ తేదిన యీ పత్రికయందే ప్రచురింపబడిన రామచంద్రహనుమంత దేశపాండి ఎ. ఏ. గారి వ్యాసము సువ్యక్తపరుపగలదు. మద్రాసు బొంబాయి రాజధానులలోని బ్రిటిషు కన్నడ భాగముల జేర్చి ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ నిర్మించుట యవసరమని వారు సూచించియుండిరి. అట్టి ప్రత్యేక కన్నడ రాష్ట్రము 35,000 చదరపు మైళ్ల వైశాల్యము గలిగి కోటి జెబ్బది లక్షల జన బాహుళ్యముతో విరాజిల్లుననియు, అయ్యది జెబ్బియము రాష్ట్రమునకు మూడింత లుండుననియు దేశపాండిగారు చెలిపియుండిరి. ఇటులనే మహారాష్ట్రలో రాష్ట్ర వాంఛ యెటుల ప్రబలుచున్నదో చెలుపుటకై, మరాఠాపత్రికలో వడ్డ రనువారు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర నిర్మాణము గూర్చి వ్రాసిన వ్యాసమును వేరొకచో ప్రచురించినారము. పరాంజుపై గాకీ రాష్ట్ర నిర్మాణము గూర్చి గలిగిన భయము నిరాధారమని వీ రీ వ్యాసమున స్పష్టపరచి యున్నారు. నూరు వత్సరములు బ్రిటిషుపరిపాలన మనుభవించిన పిమ్మట, హిందూ దేశమున ఆంగ్లభాషలో నున్నతవిద్య నభ్యసించినవారు 6000 కొక్కరని చెలుచున్నది. ప్రతిబాలునికిని ఆంగ్లభాషలో నున్నతవిద్య గలపుట కింకను పదివేల సంవత్సరము లయినను బట్టును! అట్టివరి ఆంగ్లభాషను దేశభాషగా జేయుట యసంభవమని సులభముగ గ్రహింపవలెను. ఆంగ్లేయోద్యోగులకు దేశభాషలు రాకబోయినను, అవసరమగు నపుడు వారు నేర్చుకొనవలెను. వడ్డరుగారు చెలిపినటుల ఉద్యోగులు ప్రజలకొర కేర్పడిరిగాని ప్రజలు ఉద్యోగుల కొర కేర్పడలేదనుట తేటతెల్లము! కర్నాటకులకును, ఆంధ్రులకును, మహారాష్ట్రులకును, ఓడ్రులకును ప్రత్యేక రాష్ట్రముల నిర్మింపవలయునని త్వరలో వేరొక తీర్మానమును సామ్రాజ్యసభలో దెచ్చుచో, ప్రతిపాదకులు సర్వజనామోదము బడయవచ్చును. ప్రజల వాంఛల నుల్లంఘించుటకు, ప్రభుత్వమువారును సమ్మతించరు. ఆంధ్రు లీ విషయమై దేశీయుల ప్రబోధించుట శ్యవసరము.

కీర్తి కేమలగు బావ చెక్కందుగారు

ఇరైండు రాజకీయస్థితి విషయముగ నున్నది. సికాఫీను కక్షవారు కన్వేషను మహాసభలో పాల్గొనక హాంబూలు సమస్య పోషారమున కభ్యంతరముల గల్పించుచున్నారు. ప్రత్యేక పార్లమెంటు నొకదాని నేర్పరిచి స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటింప వారి యాశయమై యున్నది. కాని వారి పలుకుబడి దేశములో నతిశయింపలేదు. ఆంగ్ల సామ్రాజ్యములో ఇరైండుదేశము స్వాతంత్ర్యభాగ మగుటకై, హాంబూలులో సంతృప్తి తెందు జాతీయవాదులే యొకను అధిక సంఖ్యాకులుగ నున్నారు. కాని హాంబూలు పనికిరాదనియు, అల్ఫ్రెడును స్వరాజ్య మనుభవించు ఇరైండు నుండి విడదీయవలయుననియు, కార్పను మొదలగు అల్ఫ్రెడు నాయకు లొకవంక పట్టుబట్టి యున్నారు. ఆంగ్లదేశములో నసలే సంబంధము వలదని సికాఫీను కక్షవారు వేరొకవంక బరుగించుచున్నారు. వీ రిద్దరి మధ్యను, జాతీయజాతులు నులుగు చున్నారు. ఇంతవరకును దేశమున సికాఫీనాదము ప్రబలింపడ, జాతీయోద్యమమునకు బట్టుగొమ్మయై నిలిచి, సంగ్రామ సమయమున



జాగ్రత్తతో విరివిగా మహాజనుల నింతవరకును సవ్యమార్గముల నడిపినది, జాగ్రత్తయినదనము కుడు. ముంతివర్గమున తేరి, ఈయన సంగ్రామ వ్యవహారములకు జోడ్పడెను. అటు పిమ్మట దేశములో విప్లవము ప్రబలిన నాటినుండియు రెడ్డును నాయకుడు తన పలుకుబడినంతను విని యోగించి దేశమున శాంతిని తీరిగి నలకొల్పెను. కాని ఆతనిస్థితి రానురాను దుర్భరమయ్యెను. ఆతని సలహా ననుసరించి వెంటనే హిందూ లొనగుటకు బ్రిటీషు మంత్రీవర్గమువారు వెనుదీసిరి. ఆతని యచరులు స్వరాజ్యాయము దూరము పోవుచున్న కొలదిని, సిక్ ఫీను కక్షవారి పక్షము నకు లీనమగుచుండిరి. ఇప్పుడు జరుగుచున్న కన్వోషను ఫలిత మెటులుండునో జెప్పజాలకున్నాము. దేశ మిట్టి సందిగ్ధస్థితిలో నుండగ, జాగ్రత్తయినదనము గారు కాలధర్యము నొందిరిని రూటరు నేడు చెలువుచున్నాడు.

జాగ్రత్తయినదనము 1851 సంవత్సరమున జన్మించి తన 67 వ సంవత్సరమున జనిపోయిరి. వీరి తండ్రియగు డబ్ల్యు. ఎ. రెడ్డుగారు పార్లమెంటు సభ్యులు. వీరు డబ్లిను నందలి బ్రిటీషీ కళాశాలలో విద్య నభ్యసించి, 1886 వ సంవత్సరమున బారిష్టరు పరీక్షయం దారితేరి ఐర్లండులో 1887 వ సంవత్సరమున న్యాయవాది వృత్తి నారంభించిరి. 1881 మొదలు 1885 వరకు న్యాయాధ్యక్షులు, 1885 మొదలు 1891 వరకు వెక్సు ఫర్డుకును అటుపిమ్మట వాటరుఫర్డుకును పార్లమెంటులో ప్రాతినిధ్యము వహించి యుక్తతనమునకు ప్రతిభను జూపిరి. 1880 వ సంవత్సరమున విశు జాతీయవాదుల ఆదర్శమూర్తియగు పార్సెలుతో గూడ రెడ్డుగారు రాజకీయ రంగమున బ్రవేశించిరి. పార్సెలుతో బాటు, రెడ్డుగారును లోకనిందకు బాతులయిరి. 1881 వ సంవత్సరమున రెడ్డుగారు పార్లమెంటులో సభ్యుడుగ బ్రవేశించెను. ఆదివసుననే విశు పార్టీ వారందరును ప్రాబులిష్టులకు నిరాకరించినందున, రెడ్డుగారును వారినే యనుసరించిరి. అందుకై సభలో నుండి తాత్కాలికముగ బహిష్కరణబడిరి. కాని రెడ్డుగారు తమ ప్రారంభోపన్యాసమును కావించక విడువలేదు. స్పీకరుగారు వెడలిపోవుని రెడ్డుగారి నాశ్చర్యపరిచి. "నేను వెడలిపోన"ని రెడ్డుగారు ధైర్యముతో జవాబిచ్చిరి. ఇట్టి సమయము లనేకములు రెడ్డుగారి జీవితమున గలవు. పార్లమెంటులో రెడ్డుగారు వక్రత్వమున సుప్రసిద్ధిపొందిరి. రెడ్డుగారు ఒకపక్షమునకు నాయకుడైనను, ఆతనినుండి ప్రత్యర్థుల యెడ పరుషవాక్యము లేన్నదను వెలువడలేదు. తన శత్రువులయెడ గూడ, ఆతడు శాంత భావమునే జాపుచుండెను. బాల్ఫూరుగారి కాలమున, రెడ్డుగారు కారాగృహమునం దుంచబడెను. 1883 వ సంవత్సరమున కారాగృహ విముక్తులయిన పిమ్మట, రెడ్డుగారు బాల్ఫూరుగారును పార్లమెంటు భవనములో గలసికొనిరి. ఇద్దరుయులకు కరస్పొన్డెన్సు మయెను. "మీరు తిరిగి వచ్చుట నాకు చాల సంతోషముగలిగించినది. మీ కిందుచే విశేష బాధ గలుగలేదని దలచెదను." అని బాల్ఫూరుగారు పలుకరించిరి. విరివిగా జాతీయ వాదులపై పార్సెలువలె రెడ్డుగారు నిరంకుశము వహింపలేదు. అనుచరుల యిష్టముననుసరించి నడచెడివాడు.

బ్రిటీషువారి వ్యాధానములపై విశ్వాసము దగ్గుచున్న యిక్కాలమున ఐర్లండులో కలవర మతిశయింపకుండ రెడ్డుగారు గానాడెను. సంగ్రామమునకు సాయముజేయుట ధర్మమని, విరివిగా

జాతీయ వాదుల హెచ్చరించి విరివిగానికల జేర్చెను. సిక్ ఫీను కక్షవారిని, ఆంగ్ల ప్రభుత్వము వారిని మధ్యగ నిలిచి, జేజాభ్యుదయమునకై పాటుపడెను. అట్టి మహామహుడు నేడ ప్రస్తుతము. అట్టి నాయకుడు దుష్కవించుట మస్తరము. ఐర్లండును సమాధానపరచుటకు, ఆంగ్ల ప్రభుత్వము వెన్వంటనే కార్యభారము వహింపవలెను. ధైర్యముతో హిందూలు ప్రధానమునకు బోడ్డుడ వలయును. సమస్యపరిష్కారము నాలసించిన లాభ ముండదు. సంగ్రామమధ్యమందు, విశు దేశములోని యశాంతిని బెరుగ నిచ్చుట సాధ్యము గాదు. రెడ్డుగారు యాత్మ విరివిసమస్య నిర్వహణమునకు బోడ్డుడు గాక!

### హిందూ పరిపాలనము

లవెట్ ఫ్రేజరుగారు ఎడింబరో రివ్యూకు హిందూ పరిపాలనము గూర్చి దీర్ఘ వ్యాసమును వ్రాసిరి. ఆ వ్యాసము మొయిలు జస్టిసు పత్రికల వాదముల కారాముగ వైకొనబడెను. ఫ్రేజరుగారు కొన్ని మాతనరహస్యములను వెల్లడించిరి. మాంటాగూ గారి దేశమున కేతెంచినది, భారతీయ సమస్యల గనుగొనుటకు గాదట. ఆస్పిక్తుగారి ననుసరించి యుండెడి లిబరలు కక్షవారిని జేలదీయ వలయునని, మాంటాగూగారి దేశమున కంచబడిరట. ఈ రహస్యమును భారతీయులు గాని యూరపీ యనులుగాని గ్రహింపలేక పోయిరట. ఏ సంస్కరణము లిచ్చినను ఆ సంస్కరణముల నొసగెడి ముంతివర్గములో మాంటాగూగారుండరట. అందుచే దూరమునకు గొనిపోవు సంస్కరణము లొసగబడవని ఫ్రేజరుగారికి నిశ్చయమే. కాని కాంగ్రెసు నాయకులు మాత్రము సంస్కరణములు దారవంతములుగ నుండునని కొండంత యాశ చెట్టికొని కార్యవిముఖు లగుచున్నారు! ఫ్రేజరు గారి వాదమును సంగ్రహముగ నిట చెలిపెదము. రుష్యా విచ్చిన్న మగుటతో ఆసియా ఖండము నందు కలవర మారంభమగును. పరిషియాలో బలహీనత వలన కల వ ర ము బెరుగును. చీనాలో నింకను అంతః కలహములు చెలరేగి యే యున్నవి. ఇట్టి స్థితిలో హిందూ దేశమున సత్వరమగు మార్పులు ప్రవేశ పెట్టబడెనేని రుష్యా యందువలెనే, హిందూ దేశమున గూడ విపరీతస్థితిగతులు సంభవించును. రుష్యా ఖండవర్తనముచే హిందూ దేశమున సంస్కరణవాంఛ ప్రాబల్యముగాంచెను. అవాంఛ సఫల మగునేని రుష్యావలెనే హిందూ దేశము గూడ విచ్చిన్నమగును. బిసెంటుగారు నాయకత్వము వహించి హిందూ దేశమున రాజకీయాశయములను పురికొల్పినది. అందుచే నిట్టి కోర్కెలు ఫలింప నర్హములు గావు.

దీనిపై మొయిలుపత్రిక యనేక యూహల నల్లినది. ఆసియా దేశములో గలుగు కలవరమునకు, గ్రేటు బ్రిటను ఇండియాలో సిద్ధపడియుండవలెను. హిందూ బాల్మివిక్కుల ప్రభ సాగనియ గూడదు. ఆసియా పరిస్థితు లనుకూలముగ లేవు గావున, రాజకీయ సంస్కరణముల బ్రవేశ పెట్టుట కిది సమయము గాదని మొయిలుపత్రిక హెచ్చరించుచున్నది. ఫ్రేజరు, మొయిలుపత్రికల వాదమే, జాతీయవాదుల వాదమున కారా మొసగుచున్నది. ఆసియా పరిస్థితు లనుకూలముగ లేవను కారణముచేతనే, ఆంగ్ల దేశము భారతదేశమునకు స్వపరిపాలన మొసగి దేశ ప్రాబల్యమునకు బోడ్డుడ వలసియున్నది. హిందూ దేశము బలవంతమగునేని, ఆసియాలో నెట్టి విపరీతస్థితి సంభవించినను వెల

గొంద నవసర ముండదు. హిందూ దేశ పరిపాలనమున సంస్కరణముల ప్రవేశ పెట్టుట కింతకన్నను మంచి సమయము గానింపదు. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు, ఆంగ్ల హిందూవుల వాక్యముల నిరాకరించి, హిందూ దేశోద్ధరణమునకు గడంగి, ప్రజల కృతజ్ఞతకు బాతు లయ్యెదరు గాక!

### ఈజిప్టు: గోవధ

ఈజిప్టు దేశములో రెండు వత్సరముల వంకు గోవధ మాన్యవలయు నను శాసనమును క్రభుత్వమువారు ప్రవేశ పెట్టెద రని తెలియుచున్నది. హిందూ దేశములో గూడ నట్టి శాసన మత్యవసరము. హిందూ దేశము వ్యవసాయముపై నాధారపడియున్నది. వసువధ వృద్ధియగుచున్నది గాని తగ్గుటలేదు. వ్యవసాయమున కవసరమగు వసువుల సంఖ్య నానాటికి క్షీణించుచున్నది. హిందూ దేశ సాభాగ్యము నాలించి, సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు ఈజిప్టు దేశము నీవిషయమై ననుకరించెదరా? కలకత్తాలో జరిగిన గోసంరక్షణ మహాసభ ఇందు విషయమై నిదివరకే తీర్మానించి యుండెను.

### శర్మగారి తీర్మానములు

సామ్రాజ్య శాసననిర్మాణసభలో గౌరవ నీయులగు బి. యల్. శర్మగారు యుద్ధానంతరమున నిర్బంధవిద్యా శాసనమును ప్రవేశ పెట్టవలయుననియు, భూమిశిస్తు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమునకే పూర్తిగ జెందియుండవలె ననియు, అటుగానిచో సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారే నిర్బంధవిద్య స్వీకరమునకగు వ్యయమును భరింపవలెననియు, తీర్మానముల నుపపాదించెదరు. ఈ తీర్మానములు దేశాభ్యుదయమున కత్యంత లాభప్రదము లనుటకు సందియము లేదు. కాని తీర్మానములఫలిత మెటులుండునో యూహించుట సులభ సాధ్యము!

## స్థానిక వార్తలు

చెన్నపురిలో పడిన వర్షపు కొలత:—గత జూలై నెల 1-వ తేదీ మొదలు నడివరకు చెన్నపురిలో 10.28 అంగుళముల వాన పడినది. 1-2 అంగుళముల వాన పడకలసి యున్నది.

చెన్నపురి శాసనసభ:—సభాసభ్యులు ఈ నెల 18-వ తేదీ బుధవారము పగలు 11 గంటలకు కోటలో సభా భవనమున సమావేశ మయ్యెదరు.

ఫిల్లినుసర్కసు:—కిరీతప ప్రదర్శనమును ఈ నెల 12 తేదీనుండి ప్రారంభించెదరు. 100 వ్యక్తులమును, ముప్పది అశ్వములతో నీకంపెనీ యరుదించుచున్నది. వీర్రుదర్శనము లిదివరకు జావీకవాటికన్న వింతగనుండునని చెప్పబడినది. మద్రాసు పాత లీ యచ్చిత ప్రదర్శనమును జూచి యానందించుగాక!

చెన్నపురిలోని మరణముల సంఖ్య:—గత ఫిబ్రవరి నెల 24 వ తేదీ లగాయకు ఈ నెల 3 వ తేదీ నఱకు 6 యూరేషియనులు, 16 గురు భారత వైద్యులు, 356 మంది హిందువులు, 69 మహమ్మదీయులు చెన్నపురిలో మరణించిరి. మొత్తమున 459 మరణములు కలిగినవి.

జగన్నాథ భక్త సభ, ఎగ్ మూరు:—మొదటి వారి యాజమాన్యముక్రింద ఎగ్ మూరులో వీరాస్వామి పిళ్ల వీధి నెం 4/4 ను భవనములో ఈ నెల 11 వ తేదీ సోమవారము (మహాశివరాత్రి) మధ్యాహ్నము 8-30 నిమిషములకు మాంసుడివాస్తవ్యులగు బ్రహ్మశ్రీ చిదంబర భాగవతరు గారు పురుకు మకానునంత తిరునిలయడల్ బోధి పాఠికా కాలక్షేపము జరిగింతురు.

# విరోధామహాసంగ్రహము

(రైటరు పి. సి. సి.)

ఇంగ్లండు

చీనాలో బ్రిటీషు వ్యాపారము.

లండను మార్చి 4:—చీనాలో పాశ్చాత్య వర్తకుల ప్రతినిధులగు డేలీయ వ్యాపార మంతరించినదనుట సరిగాదు. వారిపుత్రులు భాగముగా విద్యనభ్యసించిరి. వారిలో చాలమంది స్వయముగా వ్యాపారము చేయుచున్నారు. వారు స్వయముగా సరకులను తెప్పించి చీనాదేశమున పరిశ్రమల సభివృద్ధి సొందించెదరు. బ్రిటీషు ప్రాన్సదేశముల మైత్రికలన దక్షిణ చీనాలో వారి వ్యాపారవిధానము భిన్నముగా నుండదు. చీనావారు మిత్రమండలితో కలియుటవలన చాల లాభము కలదని ప్రాధికార మిట్టను స్మితుగాదు. టైము ప్రేమకు సన్ని మెంటులో ప్రకటించిరి.

జర్మను లెంతములు.

లండను, మార్చి 5:—ఈజిప్టులో నిచ్చిన యావ వ్యాసమునందు హెండ్లెస్సుగా రీ క్రిందివిధముగ నుద్దేశము చేసింది. — జర్మను దొరతనమువారు బలవంతముగ దుష్టా వారి సొదబరచిన సంధిపరతుల బట్టి చూడ వారింకను దేశముల కలుపుకొనవలయును, ఇతరుల కలుగద్రోక్కవలయును, క్రమక్రమమున నితరరాష్ట్రముల వాక్రమించుకొని రాజకీయాధికృత నొండవలయుననెడియాశలవిడనాడ నట్లు గన్పించుచున్నది. అట్టి నిర్మాణాన్నివైకాధిపతుల విజయము స్వాతంత్ర్యకాతుల నెల్లకాలమును గట్టిగ కట్టిపెట్టగలదని జర్మను ప్రజలు గ్రహించగలుగునట్లు చేయవలయును. రిత్తగనే సంధి చేసికొనవలయునని గాని, క్రతువుల మూర్ఖత సభివృద్ధినిం దింపవలెననిగాని, జర్మను దేశ మెల్లప్పుడును ప్రబలము లగు మహారాధముల జేయుచుండవలెనని గాని కార్యముల జేపవలెను. కార్యముల సంధిపరము నవలంబించుటకు ఇరుపక్షముల వారును స్వాధ్యయపూర్వముగ నేదియో విధమున సంధి సొందరింప నిశ్చయించుకొని యుండవలయును. ఒకరు కత్తిని బట్టియుండ నింకొకరు బెత్తము నెట్లు దాల్చియుండ గలరు?

ఇండియాకు విమానములు.

లండను, మార్చి 4:—మాంధ్యేష్టరత వర్తకసంఘమువారు ఇండియాదేశమున కిచ్చెదమనిన విమానములను కనివారమునాడు మాంధ్యేష్టరు నగరమున జరిగిన సభలో నిచ్చిరి. ఆ సభకు విమాన కాళా సంఘాధ్యక్షుడగు డెస్సో ప్రభువుగూడవచ్చెను. ఇండియాలో విమానసంచారమున కవకాశము చాలగలదని మెచ్చునట్లు ప్రభువుపంపిన కంటివార్త చదువబడెను. సరిహద్దు యుద్ధములలో నిది చాల యుపయోగించును.

ఇంగ్లండు జాతీయనాయకుని మరణము

లండను మార్చి 5:—నాను రెడ్డెండుగారు చనిపోయిరి.

ఇంగ్లండు సమస్య.

లండను, మార్చి 5:—దొరతనమువారి ఏర్పాటులవలన లాభము కలుగుచున్నది. ఇంగ్లండు సంఘమువారి ఆలోచన లింకను ముగియలేదు. అది పార్లమెంటు సభలో లాగాదు నుడిచి.

నాకలు.

28-2-18 వ తేదీనాటికి 86000 టన్నులుగల 17 నాకలు నిర్మింపబడినవి. వచ్చవడిన 77 నాకలకు మరారుత్తు చేయుచున్నారని విజ్ఞాపన మొకన్నగాల్ల పార్లమెంటు సభలో నుడిచిరి.

జనరలు స్కెట్టు.

లండను, మార్చి 5:—నేడుజనరలు స్కెట్టుగారు జార్జిచక్రవర్తిగారితో బకింగుహామ మందిరమున చాలసేపు సంభాషించిరి.

“డెయిలీక్రాకెలు” ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. నార్వే ప్రేటు బ్రిటనుల వానికా కలహములంత మొందింపబడినవి. ఆ సరి ముఖ్యవిషయములలో ఆమెకా సంయుక్త రాష్ట్రములకు నార్వేయును ఒడంబడికల గాంచిమకొనినది.

అంతర్జాములు.

లండను, మార్చి 5:—నాకాయుద్ధము చాలవరకు మనకే అనుకూలముగా నున్నది. ఆ క్రతువుల అంతర్జాములను మిత్ర మండలివారు ముంచివేయుటయే ముఖ్యమగు కార్యముగా నున్నది. ఇతర ప్రయత్నములు గూడ నెరవేరినవి తటస్థములు. రూఢివాద్రలను తెలిపిరి. చుట్టు ముట్టిన మన నాకాదేశమునకు తొందర గలిగించుటకు క్రతువు లపుడవును దాడి సలుపు యందుట సహజము. గోదెను ప్రెస్టా లిట్టి దాడిలోనే అంతరించినవి. ప్రెస్టా పోతుట క్రతువులకు గొప్పనష్టము ఇటీవల జోవరులో జరిగిన దాడిని గూర్చి సముద్ర మార్గములు యుద్ధారంభ మున నే మా య బడిన వని కొందరు తలచుచున్నారు. అదిసరిగాదు. గత వత్సరాంతమున చాలఅంతర్జాములు జలసంధిలోనికి వెళ్లినవి. ఇటీవలచాలకట్టు దిట్టములు పగలును రాత్రియును చేయుబడినవి. నీటిపైని తేలి పోవు అంతర్జాములు కనబడుటకు నిరంతరమును జ్యోతులు వెలిగింపబడినవి. 14-2-18 ని నాకలను ముందుటకే అంతర్జాములు వచ్చినవి. అట్లువారు రాగలుగుటనుగూర్చి వైమెడ్డి రలుగాదు జోవరులో వైకివిచారణ చేసిరి. అట్లు క్రతునాకలు తలపడినను మననాకలు మరునాడుదయముననే యథా ప్రకారము కావలిగాదు నేగుట ప్రశంసనీయును. ఇట్టి రాత్రి దాడులు జరుగుచునే యుండును. అది ప్రబలనిరోధనాచకములు. క్రతువుల అంతర్జాములు అంగ్రసముద్రముననే అధికముగా సంవరించుచున్నవి. అచటనే చాల అంతర్జాములిదరకు నాశనమైనవి. ఇటీవల ఆమెకా నాకలు గూడ మనకు తోడ్పడినవి. మధ్యధరాసముద్రమున స్థితిగతులింతకురకురముగ లేవు. అసిసార్ల మెంటుసభలో 50 ఎర్రకుగడ్డికు (ఫ్లూలాన్సు) గారు నుడిచిరి.

జర్మనుల అనాదరణము.

లండను, మార్చి 5:—జర్మనులచే పట్టుకొనబడిన బ్రిటీషువారికి వారావోరపదాశములను సరిగనియ్యక హెచ్చు పనిచెప్పి గుండ్రకరచేయుచున్నారనుటకు మరికొన్ని నిదర్శనములు పార్లమెంటువారికి చూపబడును.

ప్రిన్సిపల్స్ గారు నావల రెడ్డి నెంటు పదవి నొసగబడిరి.

సర్ ఎడ్వర్డు బెన్సనుగారు మరల వెర్లండువారి యూని యన్విత్తు కక్షకభ్యర్థిండుగ నెన్నుకొనబడెను.

లండను, మార్చి 5:—ఇండియను సైనికోద్యోగుల క్రింది బహుమతు లొసగబడె నని లండను గజెట్టు ప్రకటిం చెను. బ్రిగేడియరు జనరలు సి. ఎ. గాడ్వినుగారికి బి. డి. ఎస్. ఓ. మేజరు హెన్. కె. సాల్వెల్లుగారికి డి. ఎస్. ఓ. రెడ్డి నెంటు ఎ. జి. షెనుగారికి/మిలిటరీ క్రాను/అసిస్టెంటు సర్జెంట్ ఆర్. హెచ్చి. పార్కిన్సును గారికి డి. ఎస్. ఎం. విరుద మొసగబడెను.

లండను, మార్చి 5:—“మార్షింగుపోస్టు” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. నన్నటి సాయంకాలము యూనియ న్విత్తు యుద్ధసంఘమువారికి తాము పత్రికాధిపతులకేల మంత్రి యుద్ధోగముల నిచ్చినదియు విశేషకరించుచు లాయకు జార్జి గారు చాలసేపు ఉపన్యసించిరి. సంఘమువారు ప్రధానికి స్వాధ్యయపూర్వకమందముల గాంచిరి.

ప్రాస్తు

సైనికులు

పారిసు మార్చి 5:—1919 తరగతి వారిని పిలుచుటకు మంత్రివర్గమువారు రంగీకరించిరి.

లండను, మార్చి 5:—హేగుగారు నేటి సాయంకాల మిక్రింది సమాచారమును తెలిపిరి: వార్షిటనవద్దనున్న క్రతు ఫలములమీద ఆఫ్రేలియనులు విజయవంతముగ దాడి సలిపి ఖైదీలను రెండు మరఫిరంగులను బట్టుకొనిరి. ఆ ప్రాంతముననే నెలకొనెలము నెదిరించుచుండిన క్రతుకక్షకు మేము తరిమివై చితిమి. నెంటుక్యంటినునకు దక్షిణమున మావేగులవారల క్రతుఖైదీలను బట్టుకొనిరి.

మ్యూజి యుద్ధము.

లండను, మార్చి 5:—మ్యూజి కుడిద్రక్క గుట్టపైని కిరంగు లధికముగ కాల్యుబడెనని జర్మను ఉద్యోగులు వాయు వార్త నంపిరి.

పార్సికు, మార్చి 4:—రాజకీయ స్థితినిగూర్చియు దుష్టా జపాను రాయబారములను గూర్చియు యెబరుచే నియో గింపబడిన విశేషవ్యవహారముల సంఘమువారి యెదుట సాక్ష్య ము నొసగెను. సభవారెట్టి తీర్మానముపై నెపుడు జేయమని నిరాకరించిరి. మంచూరియాపై తేరియాలలో జపానువారు తమ యుద్ధప్రకారము మధ్యవర్తులుగ ప్రవేశించుటకు మిత్రమండలి వారొప్పకొని నటుల వారు నూచనగ గనబరచిరి.

లండను, మార్చి 5:—బోల్షివిస్టులు గిడ్డంగుల పట్టు కొనెద మని భయపడుచు మండుటచే నింక తా మానవులకు పూచీ పడజాలరని వ్లాడివో ప్రానునందలి ఇన్స్ట్రక్షంజి కంపె నీలు తెలియబరచినవి.

లండను, మార్చి 5:—పెల్గో గాడునందలి బ్రిటీషు రాయబారులు హెల్సింగ్సోఫ్త్యుంకు బయలుదేరిరి.

లండను, మార్చి 5:—మాన్సులు హేగు గారు నిన్న రాత్రి యిట్లు ప్రచురించిరి. నిన్న రాత్రి మేము హాల్టిటనవద్ద దాడి సలుప క్రతువులు భయంకరముగ నెదిరించిరి. క్రతువుల లో గుమారు 40 మైన మడిసి యూచురు. అయినను మేము రెండవం క్షిరకును జొచ్చి క్రతువులు రెండు ప్రతియుద్ధముల నొనరింపనపరిమితనష్టముతో వారిని తరిమివై చితిమి. మా సైనికనష్టములు చాలస్వల్పము. క్రతువులు నెంటుక్యంటిను, ఎఫ్ హేలవద్ద రెండుస్థలములపై దాడు లొనరించిరి. మా మనుష్యులలో నలువురు కన్పించుచున్నారు. సైనిక్వియరీకు స్కాన్సిలండి క్రతువులు తీవ్రముగ కిరంగులను గాల్చుచున్నారు.

లండను, మార్చి 5:—మ్యూజివారి కుడిభాగమున ముఖ్యముగ ఫోసెగువనము, పోనుజీనులలో క్రతువులు భయంకరముగ కిరంగుల గాల్చిరి. పోస్టు ముఖ్యప్రదేశమునను క్రతువుల కిరంగియుద్ధము ఘోరముగ నుండెను. అని పరానువారు ప్రకటించుచున్నారు.

అమెరికా

జపాను సై బేరియా

మ్యూయార్కు మార్చి 5:—వైచేరియా యుద్ధమును గూర్చి అమెరికావారుగూడ ప్రాన్సు బ్రిటను జపాను దేశముల వారితో నేకీభవించిరి. చిల్లరనిక పరిష్కరింపబడవలెనని వాసిం గ్గునునుండి తంతివార్త వచ్చినది.

దక్షిణ ఆఫ్రికా

జహానీస్పర్లు, మార్చి 4:—క్రిందటి సంవత్సరము దక్షిణ ఆఫ్రికాలో 29,02,416 వజ్రపు తునకలు త్రవ్వబడెను. అవి గుమారు 77, 13, 810 పానుల విలువగలిగి యుండునని మదిం పవేయబడెను. అందు 24, 16, 209 తునకలు అమ్ముడు పోయెను. వాటివలన 61, 70, 906 పానులు వచ్చెను. 1916-వ సంవత్సరముతో బోల్చిచూడ 5, 56,086 తునక లభివృద్ధి గన్పించు చున్నది. వాటి విలువ గుమారు 1, 24, 258 పాను లుగ మదింపుచేయ బడెను.

బ్యూనో ఆయిరీసు, మార్చి 5:—“వీరదయోధ్మా” పత్రికయిట్లు వ్రాయుచున్నది. ఇప్పటికున్న మూలకన్తు సంపదల మిత్రమండలి వారి సహోద్యాయంపును నింకమీద ప్రెసిడెంటు ఇని గోయనుగారు మిత్రమండలి వారి యెడ ఎక్కువ అభిమానము గలిగి యుండగలరు.

హాలండు

హాలండు యుద్ధ నౌక.

ఆమెష్టరుడెం, మార్చి 5:—ఈజిప్టు ఇండిసునకు పోవు చున్న హెర్మెకాగు హెర్మిక్ అను హాలండు యుద్ధనౌక గత నెల 25 వ తేదీని కుపానుకలన ఫారోవీవియెర్ పాడైపోయి నది. డెస్కార్కు యుద్ధనౌకదానికి తోడ్పడి ఫారోవీవికి చేర్చి నది. అటునుండి దానిని హాలండుకు తీర్చెదరు.



జపాను

జపానువారి అభిప్రాయము.

టోక్యో, మార్చి 6:—తూర్పురంగమున తొందర లింకను పొందిన గాని జపాను నేనలు పోగూడదని జపాను పార్లమెంటుసభలో సభిక సంఖ్యకులగు నుయూకాయి కెన్సికాయి తెగలవారు తీర్మానించిరి. జపానుల పన్నుగము లకు ప్రతిక్రియ జరుపవలెను గాని రష్యువారితో యెరము గూడదని ప్రజల యభిప్రాయము.

“డెయిలీ మెయిలు” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. రేపటి దినముతో జపానువారి వైఖేయా మధ్య వర్తిత్వము పూర్తి నొందగలదు. టోక్యోయందలి గ్రేటు బ్రిటన్ ప్రాన్సు ఇటలీ రాజువారులు వైఖేరయందలి మిత్రమందలి వారి స్వత్వముల గాపాడుకొనుట కొక ప్రాతినిధ్య మంప నుద్దేశించిరి. ఆమెరికా ప్రతినిధి అందు గలియునని తలంపబడ లేదు. ఆమెరికను లింగ ప్రతికూల భావము జాప్రదురనియు తలంపబడలేదు.

చీనా

చీనా జపానునకు సహాయ మొనరించుట.

లండన్, మార్చి 6:—“డెయిలీ మెయిలు” పత్రిక టియంట్సింగ్ విశేషబడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.— చీనా మంత్రి కర్ల మువారు జపానునకు పరిపూర్ణ సహాయము నొనరింప నంగీకరించిరి. వైసికాధికారుల సలహాల గ్రహించుటకు వారు జపానునకు ప్రతినిధుల నంపుచున్నారు. సరిహద్దు రాష్ట్రము లందు జర్మను ఏజెంట్లు కట్టలవలన కలనాములు గలుగుచు న్నుట్లు వార్తలు తెలుపబడుచున్నవి.

హంఘాయి, మార్చి 6:— హార్మినుండి ఇట్లు తంతి కచ్చుచున్నది:—ట్రాన్సువైఖేరయ రెయిలుమార్గము డియోరి యావద్ద కొకస్కూలకును బోలైవిక్కులకును తీవ్రముగ పోరా టము జరిగెను. బోలైవిక్కులు కొకస్కూల తరిమిరి.

రష్యా

యుక్రేయనుల సమ్మతి.

వెట్రోగ్రాదు, మార్చి 6:—వెట్రులిట్ విస్కూ- కందు జరుగు రాయబారములలో పాల్గొను నిమిత్తము సోవి యెట్లు ప్రతినిధులు పోన్పుతుండి “వెట్రులిట్” విస్కూనకు బోవుచుండ తాము రాదా ప్రాతినిధ్యమునే యంగీకరించితి మని చెప్పయ జర్మనులు వారిని వారిందినందులకు యుక్రే యను సోలియెట్టులు తమ యసమ్మతిని తెలిపిరి. జర్మనులు సోవియెట్టులను సేవకులుగ చేయ జూచు చున్నారనియు, యుక్రేయను ఆత్మ సంరక్షణార్థమాయత్తము కావలయు ననియు సోవియెట్టులు ప్రకటించిరి.

బోలైవిక్కు లేలసంతకములు చేసిరి ?

వెట్రోగ్రాదు, మార్చి 6:— “ప్రవాద” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది: సంధి కంగీకరించి సంతకముచేయుట స్వాయ ముగ నేయున్నది. లేదన్న సోవియెట్టు కందటికిని ప్రబలముగ పరాధము గలుగుటయు మరల మిలియుతోపు తెరస్సిన్ గారలలో సుకరి ప్రభుత్వము వచ్చుటయు జరిగియుండెడిది.

జర్మనీ

రుమేనియావారు డోబ్రుజానిచ్చుట కంగీకరించుట

అంస్టర్డం మార్చి 6:— రుమేనియావారు డోబ్రుజా ను ఇచ్చివేయుటకును కొంతభవము నిచ్చుటకును సరిహద్దును గవరించుకొనుటకును గూడ సంగీకరించిరి. ఈ నెల 15 వ తేదీలోపున ఈ మరతుల కంగీకరించినట్లు రుమేనియావారు సంకేతములు చేయవలెను. పిమ్మట తక్కినమరతులు పరిష్కరింపబడునని వారికి తెలుపబడె నని బుకారెస్టుకు కొన్ని విష యములను తెలిసికొనుటకు వచ్చిన బల్గేరియామంత్రి టాంచె పు రాజ్యాంగసభలో నుడివెనని సోఫియానుండి తంతివార్త వచ్చెను.

ఈజిప్టు

రుమేనియా.

లండన్, మార్చి 6:— తాత్కాలిక సంధిమరతులను రుమేనియావారి కంగీకరించినది జర్మను అధికారుల సాయము వార్త సందిరి.

టర్కీ

పేలస్తీను; అరబ్బుల చర్యలు.

అలవాబాదు, మార్చి 6:— పయోనీరు పత్రికయొక్క- కెయికో విశేషబడిట్లొంది వివరములను తెలియజేయుచు న్నాడు:— మెరీపు వెయిజుగారి ఉత్తర దిశాదళము అరబ్బీదళ మొకటి మానునకు వైర్మలిభాగమున లావద్ద యుద్ధ మొనరించుచు ఆబు పర్యవసరము తురుష్కప్రదేశమును పట్టుకొనెను. మరొక- చిన పిమ్మట తురుష్కులను ముఘైరాను ఇప్పుడది అరబ్బులచేత నున్నది. మోనునటి మైళ్ల దూరమునం దున్నది. ఆసమయము: ద్వి దళము ఉత్తరదిశను తురుష్కుల బలక ప్రదేశమునుండి తరిమివైచి తురుష్కు లలో సుకదాని చివరవైచు ను నాక్ర అచట కాపుండిన 100 రను పట్టుకొనిరి. ఈయ బరుగుమండగనే అరబ్బీ దాడికారులు మోనునం రెయిల్వే మార్గమునే పట్టుకొన బయల్పించిరి. అరబ్బు సమితిత్వానాసాహసములతో బాఫ్ఎడ్ డరేయిలు నాక్ర మించుకొనిరి. అందులకు వారు రెండుదినములు ఘోరముగ పోరి 80 మంది తురుష్కుల చంపిరి. 200 కెక్కున మంది వైదీలను పట్టుకొనిరి. ఇంక ననేక యుద్ధభిరంగులను మర భిరంగులను స్వాధీనము చేసికొనిరి. దాడికారు లా ప్రదేశము నాక్రమించుకొనజాలకుండిరి. మొదట బయలుపెడలనపుడు వారి కాయదళము లేదు. అందుచే కొల్లభనముతోడను వైదీలతోడను అచటి రెయిలు కట్టడములను, బాటలను భ్యంసముచేసి మరల తమ శిబిరముల కరుదెంచిరి. ఇట్టి దాడు లనే ఇట్టి విజయములతోడనే ఘాడీర్ ఎల్ హాజా, టెల్లుహ ములమిదగూడవారు నడపించిరి. టెల్లుహమువద్ద అరబ్బీభిరంగి దళములు స్తేవనులను, బండ్లను పాడుచేయుటయేగాక ఆర ప్రదేశమునందలి రెయిల్వే కట్టడముల నన్నిటిని పాడుచేసిరి. మన వైమానికులు మోనుపై మాడుపర్యాయములు విశేషముగ బాంబులనువేసిరి. క్రొవలు కందులవన నవమిరనన్దము గలి గాను. వారతిభయంకరముగ విమానవిభ్యంసకభిరంగుల గాల్పు చుండినను మనవిమానములన్నియు నిండుకయు నచ్చపడకుండ మరలినవి.

అంస్టర్డం, మార్చి 6:— క్లెన్సాంటి నోపిలునుండి ఇట్లు తంతివచ్చుచున్నది:— సంధిరాయబారములను ప్రకేత ము గలిగించుకొనుటకు గ్రాండుకజీరునకు బుఖారెస్టునకు బోయిరి.

నరనన్నపేట (గంజాం) మార్చి 6:— నిన్న సాయం కాలము డిప్యూటీ తహశీలుదారు కాల్లహారి జానకిరావు పంతులు బి. పి. గారి యాధిపత్యమున సుక పారజనసభ గూడినది. అందు విశాఖపట్టణ వాస్తవ్యులగు క్రీస్తులియును సూరమ్మగారు శ్రీవిద్యను గూర్చి ప్రేక్షకుల హృదయముల నాకర్షించునటులు నుపన్యసించిరి. విజయనగర కాలేజీ పండితు లగు శ్రీ గొర్ని నూర్యసారాయణ కాస్తులి, రంగభట్ల గున్నయ్యకాశ్రీగారును ఉపన్యసించిరి. విద్యా విహీనులగుట వలన గలుగుచున్న యగౌరవమును నూచించుచు, అట్టి యగౌ రవము మాన్సుకొనుటకయిన విద్యాభిముఖులు కమ్మని గ్రామ స్థులను హెచ్చరించుచు పా స్వామి బాబుగారు మాటలాడిరి. సభకు శ్రీలును, పురుషులను వచ్చిరి. అందు శ్రీ లభికముగ వచ్చిరి. సభకు శ్రీలువచ్చుట కిదియే యాయూర మొకటి ప్రయత్నము. (ఒకవిశేషం.)

గోదావరి జిల్లా బోర్డువారి తీర్మానములు:—క్రొత్త పేటలోని బోర్డు నెకండరీ పాఠశాల భవనములకుచేర్చి మఱి యొక మూడు గదులు కట్టుటకును అన్నవరములో నొక విక్రాంతి గృహమును నిర్మాపించుటకును గోదావరి జిల్లా బోర్డువారు తీర్మానించిరి. తమకు వచ్చెను ఆదాయములనుండి తమ తాలూకాలలోని విక్రాంతి గృహముల నపు క రులకు మున్నగువారికి జీతము లిచ్చుటకు ద్రవ్యము చాలదని యు కాక ఈవిక్రాంతి గృహములు గొప్పగొప్ప ఉద్యోగులకు తప్ప సామాన్యప్రజల కెవరికిని ఉపయోగించనందున వైజిల్లా లోని తాలూకాబోర్డుల వారు తమ తమ తాలూకాలయందలి విక్రాంతి గృహములను జిల్లాబోర్డువారి యాధీనము చేయు టకునిశ్చయించిరి. కత్తిపాడులో పాశ్చాత్యులకొకరు క్రొత్తగ నిర్మాపించబడిన విక్రాంతి గృహములను గూడ తమ యాధీనము చేసికొనుటకు గోదావరి జిల్లా బోర్డువారు అంగీకరించిరి.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

కేవలైలాకా, నల్లూరులో గడచిన నెలలో, రెండవ

కూడ ప్రవేశించినది. ఈనడును 1-2-1918 తేదీని విశాఖపుర వైశ్య కళాశాలలో ఆగ్రహారపు వరాహ నరసింహపుత్రగారు అతాత్తుగా స్థానిక వలన మరణించిరి. ఈయన మునూరు ప్రెజిడెంట్ డి. కల్లెయవారి ఆధీనులలో వరాహ. మునూరు 25 సం॥ వయస్సుగలవాడు; అతియోగ్యుడు. ఈ యకాల మరణము వలన కుటుంబమున కంతయో నష్టము గలిగినది.

ప్రస్తుత కాలములో కుడింభిరత్వమునకు వైద్యముకంటె వేగొండు ముఖసాధనము లేదని యొంది భాతునివాన వస్తు గుణాదికములు తెలియకయే మిథ్యావైద్యముచే కోగులను వంచనచేసి ధన మార్జించు దొంగవైద్యులు చాలమంది కలరు. కాని కేవలలోకోపకారబుద్ధితో వైద్యము చేయువారు ఆరు డు. రాజోయిలూకా పెదపట్నం లంకగ్రామవాస్తవ్యులగు నేటిపు డాక్టరు రాజశ్రీ కొమ్ముల భస్మంతరి నాయుడుగారు వలమంది బీదలకు విలువ గల తమ యానధము లిచ్చి ధర్మ వైద్యము చేయుచు వ్యయప్రమాసల కోల్చి సహపకోపకార బుద్ధితో తమ నామము సార్థకమగునట్లు నడుచుకొను కేంత యు పొగడదగి యున్నది.

రాజాము బార్ని కారొనేషను క్లబ్ భవనము:—వై క్లబ్ భవనమును నిర్మాపించుటకు వెయ్యి యాంబు విరాళము నొసగిన బొబ్బిలి మహారాజావారు గతనెల 27 వ తేదీవి క్లబ్ భవనమును మాడవచ్చిరి భవనమునకు అరణగోడ లేకపోవుట చూచి చుట్టును గోడకట్టుటకు మఱి మొక వెయ్యిరూపాయల విరాళము నొసగుటకు మహారాజావారి రంగీకరించిరి. పని సాంతమగుటకు కీవిరాళము చాలదని సభ్యులు విన్నవించిన పిమ్మట అగు ఖర్చుబాధితాను పంపిన యెడల యాలోచిం చెదమని మహారాజావారు నుడిచి రని ఒకరు వ్రాయు చున్నారు.

గంజాము జిల్లా శ్రీకాకుళమునందు గత మాసము 26 వ తేదీని సాయంత్రము జి.దబ్బు. వెన్సు బి.సి.ఎస్.గారి అధ్యక్ష తన, శ్రీకాకుళము గర్భిణీజనుల ఆసుపత్రి తెరువబడెను ఆసుపత్రిక కారణభూతులగు రెవరెండు ఆర్చిబాల్డుగారు నిర్మాణ వ్యయములను గూర్చి తెలిపిరి. ఈ ఆసుపత్రికొకట కనడాలోని సంఘమువారినుండి 10 నేల రూపలను, చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారినుండి 4 నేల రూపలను, ఇకర ప్రముఖులనుండి విశేష భవనము సమకూర్చబడెను. వెల్లె చూట్ సలిగారు, డాక్టరు సాన్ ఫర్న, ఇ. ఎస్. ఎస్. కర్న, కె. వి. నరసయ్య, ఎస్. వి. రంగనాథుగా ర్లుపన్యసించిరి. అధ్యక్షులు మందిర మును దెలిచిన వెనుక సభముగి నెను. ఆర్చిబాల్డుగారు కనడాకు పోవుట సంభవించుట సభ్యులకు చాల చింతగలిగించెను.

భానువారి భావముల ప్రదర్శనము:—అంజ వై డెయ్యగారు రెండవసారి ప్రదర్శనము గావించిరి. వెనుకటి కంటె హెచ్చుమంది వచ్చిరి. వెనుకటి కంటెను ప్రదర్శనము చాల భాగుగా నుండెను. 1000 పానులు బరువుగల రాతిని తలమిద పెట్టుకొని నుట్టులతో కొట్టి పగులగొట్టుట, గుడ్డుల వలన ఇనుప కుప్పిని విరుగగొట్టుట, ఈతలమిద పడు కొనుట, రాతిమిదను గుండెమిద పెట్టుకొని పగులగొట్టించు కొనుట బరువు బండిని మెడ కొమ్ముకడుము మోకాళ్లు వెన్ను మీదుగా పోనిచ్చుట, రెండు అంగుళముల గొలుసును తెలి గ్రాఫు తీగను పగ్గమును తె్రెంపుట మున్నగు సాహస కార్య ముల నాతడు సలిపెను. మూంబాయి మునుమాదన నర్సేద్ర మహాపాత్రోగారును కృష్ణమోహన నాటక సమాజము వారును రెండు స్వర్ణ పతకముల నిచ్చిరి తంతివార్త వచ్చిచి.

వృత్తాంతములు

బంగారపు ఎరువులు:—ఈ నెల 5-వ తేదీ ఉదయము

గారి యుద్ధాగ్ర కాటకములకు ఈ నెలలో నంత ముందైనను మరెముక సంవత్సరము వాడును మైనూరు మహారాజుగారి ఆంతరంగిక కార్యదక్షిణ నుండవచ్చును.

దోపిడిగాండ్లు:—దీనాజిపూరు వ్యాపారస్థానమువారు ఈ నెల 4 వ తేదీన తీర్చుచెప్పిరి. 42 ముద్దలయొక్క 10 ఏండ్ల వృక్షవానికి ఒక దినమును 34 గురికి 2 ఏండ్లు మొదలు 3 నెలల వరకును శిక్షలు విధింపబడినవి. 7 గురిని వదిలివేసిరి.

అశోగ్యవస్త్రాసములు:—వాణిజ్యంబాడిలో మద రాసి ఇన్సలామియా మండలములో చెన్నపురి నీవిలు గడ్డను మహమ్మదు అబ్దుల్లా సాహెబుగారు కొన్ని అశోగ్యవస్త్రా సములను చెప్పవచ్చును.

దొంగతనము చేయుచుండగ దొంగలు పట్టుబడుట:—కలకత్తాలో చారంగిబాదులో 451-వ గృహము నుండిన హుస్సేన్ ప్రవేశించి సామానలను ద్రవ్యము ఎత్తుకుబోవుటకు వెళ్ళుచు క్రొవ్వుచుండగ చూచి బిటుకనిస్తేలు లక్ష్మన్నను పట్టుకొనెను. వానినహించి లిరువురు పోలీసులు. మేజిస్ట్రేటుగారు దొంగవానికి ఆముహూసములు కఠినశిక్ష విధించిరి.

మార్వాడీ భౌతికవాత్సలకు:—ఈ కేసువివరము లిదివఱకు ప్రాయముడినది. హంతకుడు నాగ చెప్పినదియు, హంతకు రాండు తాడుచు, యశోదాబాయి చెప్పిన సాక్ష్యముల నూర్చికూడ ప్రాయముడినది. ఈ మధ్య కొంతమంది ఘోషాస్త్రీల పాక్షిచారణ జరిగినది. ఈ ఘోషాస్త్రీలలో హత్య గావించబడిన భౌతికవాత్సలకూడ నుండెను.

అకస్మికముగ పిచ్చిపెట్టుట:—కొలంబాలో నొకతపాలా క్షిసులో పనిచేయుచుండిన ఎస్. పి. థెర్ నాకాదొ యను సుకనిక హాలి యువకునికి అకస్మికముగ మతిభ్రమణము కలిగినది. అతడు అక్షిసుకాపుడు చేతలుచుకొని కిటికీగుండ ఆవలకు దిగిరివేసెను. అక్షిసు కడచుగుమాస్తాలు వానిని పట్టుకొని పోలీసువారికి ఒప్పగించిరి. ఆయువకునికి వైద్యులు కలదని పోలీసువారు తెలిసికొనిరి.

బెంగుళూరు మండల విద్యాసభ నిన్నటి సాయంకాలము జరిగెను. బెంగుళూరులో క్రిగజువ వచ్చిన పంచమజాతి ఉపాధ్యాయుల కొక వనతి గృహము నెలకొల్పి కలయుననియు, పంచములకు పాఠశాలకు పాఠశాలల నెలకొల్పి కలయుననియు రెండు అంశములు తీర్చింపబడినవి. అట్లవసరము లేదనియు, పంచములకు గూడ తక్కిన వారితో విద్య గలపుటకు విద్యాభ్యాసాధికారి రెడ్డిగారి రియ్యండు రనియు వాదించబడినది.

మొన్నటిదినము వంగదేశ కాసనసభ యందలి ఆదాయ క్షయపట్టికయందు ముఖ్యాంశము ఆదాయమును రాబడి సిద్ధులు, ఎక్సైజుపన్నులు వీటివలన నభివృద్ధి చేయుట. దేశమున సారాయి విశేషముగ క్షయమగుచుండుటచే ఆదాయవనమ్ము ఆదాయము 180 లక్షలగునని మదింపుచేయబడినది. రాబడి పన్ను 15 క్షి లక్ష లక్షముచేయబడినది. అశోగ్యమునకు చాల భయము క్షయపరుప నుద్దేశించబడినది. మరేయూ మాపునిమిత్తము 8,58,000 ల యాద్యములు ప్రత్యేకముగ నుంచబడినవి.

కటికవానికి కఠినశిక్ష విధింపబడుట:—కల్లికోట మ్యూనిసిపల్ మార్కెట్టులో మాంసమును విక్రయించు అర రాన్ తల్లి అనునొక కటిక వాడొకదినమున ముద్రవేయబడిన గొట్టెనధించి దానిమాంసమును విక్రయించినందుకు వానికి నాలు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

భవాను మతియుగ కమ్మరిని చంపుట:—మల గాడుతాలూకాలోని కురిమాల ప్రోటకు సమీపముండిన హమి అనునొక కమ్మరిపనివాడు కియొక కమ్మరిపనివానితో దగవులాడి రాంతు. జిల్లాజడ్జిగారియొద్ద పోలీసువారిచే వారణ ముగిసినది. పోలీసువారి తరపున చెప్పిరి. హంతకునిపక్షము సాక్షిచారణ హంతకుడు నిర్దోషియని ఏకగ్రీవముగ ను చెప్పబడలేదు.

మొన్నటిసాయంకాలము లక్ష్మణపురిలో హోమయాల లీగువా లొక సాధారణ సభజేసి ఈ క్రింది తీర్మానమును జేసిరి. "ఈ లక్ష్మణపురి హోమయాలలీగు వారిటుల పత్రికాకాసనము నింకను ఆయులలోనుండుట భారతీయ పత్రికాస్వాతంత్ర్యమునకు చాల హానికరముగ నుండుటయేగాక దేశము నందలి జనాభిప్రాయము నభివృద్ధి నొందింపజేయుచు దాని యాటంక పరచుచున్నందున తమ యనమృతిని తెలుపుచు త్వరలో నీ కాసనమును రద్దుపరచ వలయునని రాజప్రతినిధిగారిని గోరుచున్నాము."

వైసికిలు దొంగతనము:—బెంగుళూరులో సొక స్టోల్స్ లోక వైసికిలు బండిని అడ్డుకు తీసికొని మూడువరాసు భారకీములలో దానిని విడచెను. డి. జి. కె అను మతియుగ పోలీసు దానిని ఆపహరించి నుమారు ఒకమాసము గడచినది మృట మరచుతు చేయుచుటకు దానినొక నైకిలుసాపులో నుంచెను. పోలీసువారు బండినిచూచి హుస్సేన్ ప్రవేశించి వారుచెప్పిన వివరముల ననుసరించి డి. జి. కె స్టోల్స్ ను పట్టుకొనిరి. నుమారు ఒకమాసము క్రిందట ఒకహిందవురి యొద్ద నుండి తా నా వైసికిలును కొనినట్లు చెప్పి ముగ్గురు సాక్షులను రుజువుచేసెను. మేజిస్ట్రేటుగారు వానిని శిక్షింపజేయ విధుదలచేసిరి.

నిర్బంధములు ప్రవాసములు:—కలకత్తాలోని భారతీయుల మహాసభ కుములముగ ఈ నెల 5-వ తేదీన బి. చక్రవర్తిగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. దేశరక్షక కాసనమును 3-1818 బంగారా రిగ్యులేషనును రద్దుపరచవలెను. నిర్బంధితులను వదలవలెను. ఇకముందు ప్రతిమాల కాసనములను చేయ గూడదు. అను తీర్మానములు చేయబడినవి. ప్రజల పౌరస్వస్థాస్థిత్యములను కాపాడుటకును నిర్బంధితుల కుటుంబములకు లోడ్డుకుటకును 8 మంది సభ్యులు గల సంఘ మేర్పరచబడినది. మిరవాది నాయకులకు సర్ రెవెన్యూ ఘోష, సర్. బి. సి. మిక్ర, సి. సి. ఘోష, ఆర్. సి. బెనర్జీ గార్లు మున్నగువారు సభకువచ్చి హోమయాలయలలోను మహమ్మదీయులలోను మార్వాడీలతోను కలసి పనిచేసిరి.

రాజా నరేంద్రనాథుగారు 9-వ ఆయుర్వేదమహాసభ యొక్క ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగా నియమింపబడిరి. డి. ఎ. వి. కౌలేజి ప్రధానోపాధ్యాయులు లాలా సేయును దాసుగారు ప్రదర్శక సంఘాధ్యక్షులుగనుండ నంగీకరించిరి. కవిరాజు కాన్సీరాముగారు నూపరింబెండెంటుగ నుండును. సంస్కృతమున గాని హిందీగాని ఈక్రింది అంశములనుగూర్చి ప్రాయముడిన ఉత్తరవాక్యములకు బహుమతు లొసగబడును. (1) ఆయుర్వేద కీర్తనము వ్యవచ్ఛేదకాస్త్రము (2) మానవకీర్తి వికారతత్వము (3) ఆయుర్వేదాది చికిత్సాకాస్త్రములు (4) స్త్రీగు (5) మలేరియా (6) క్యాకాసవాద్య (7) రసాయనము; స్త్రీగు, కైఫ్రాయుడు, వైఫసు, హిస్టీరియా మొదలగువాటి ఆయుర్వేదనామములు.

హంతకుడు విడుదల కాబడుట:—కల్లికోటలో నలుగురు మోస్తాలు పోకరను వానిని పట్టుకొని మెడనలిమి చుట్టివేసి రని కేసుచేయబడినది. కల్లికోట జడ్జిగారు మొదటి ముగ్గురు హంతకులకు ఉరిశిక్షయు 4వ వానికి ద్వీపాంతరవాసశిక్షయు విధించిరి జడ్జిగారి తీర్మానము నైని హైకోర్టులో ఆపీలుచేయబడినది. ఏ ఉద్దేశముతో హంతకులు సాత్యగావించిరో స్పష్టముగ పోలీసువారు రుజువు చేయలేదనియు, హత్య గావించి బడినవాని కేసుబట్టి చూచుచున్నందున, బెంగుళూరు ముత్తొలహారములను, రెండు బంగారు గడియారములను, రెండు బంగారు నానులను ఉండెను. సబ్ ఇన్ స్పెక్టరుగారు వాటిని గూర్చి ప్రశ్నించి నపుడు తాను 5 వేల రూపాయలు విలువగల వగలను తన యజమానిని ఇంటిలో ఆపహరించినట్లును తన యజమానిని పేరు తనకు తెలియదనియు వాడు ఒప్పకొనెను.

ముగ పోలీసువారు రుజువు చేయలేదనియు, హత్య గావించి బడినవాని కేసుబట్టి చూచుచున్నందున, బెంగుళూరు ముత్తొలహారములను, రెండు బంగారు గడియారములను, రెండు బంగారు నానులను ఉండెను. సబ్ ఇన్ స్పెక్టరుగారు వాటిని గూర్చి ప్రశ్నించి నపుడు తాను 5 వేల రూపాయలు విలువగల వగలను తన యజమానిని ఇంటిలో ఆపహరించినట్లును తన యజమానిని పేరు తనకు తెలియదనియు వాడు ఒప్పకొనెను.

మంగలి వసంతయ్య:—పినిగుర్ని ఇదివఱకు గొన్ని భోగ్యులు ప్రాయముడినవి. ఇతడు బెంగుళూరునుండి చెన్నపురికివచ్చి అడ్డమోటారు బండిలో వైటువేలెడులా కంపెనీకి బోయిగొన్ని సామానలనుకొని కంపెనీవారికి దొంగచెక్కునిచ్చెను. పిమ్మట కంపెనీమేనేజరు గారితోగూడ నతడు పి. ఆర్. కంపెనీకివెళ్లి కిరీపుబ్రపుపాడులుగల ఉంగరములను, కొన్ని వారికి గూడ నొక దొంగచెక్కును ఇచ్చెను. మరుసటిదినమున చెక్కులు నేమనలు బేంకువారికి పంపబడినవి. ఈ చెక్కులందొంగచెక్కులని స్పష్టమయ్యెను. వానినిగూర్చి పోలీసువారికి తెలుపబడినది. వారువానిని బెంగుళూరులో పట్టుకొని చెన్నపురికి దీనుకువచ్చి రాజధాని మేజిస్ట్రేటు గారియొద్ద కేసుచేసిరి. మేజిస్ట్రేటు గారు నేరస్థునిమీద నేరముస్థిరపరచిరి. హైకోర్టు వారు కేసు విచారణచేసి శిక్ష విధింతురు.

చెనుగాలిని విడిచిపెట్టుట:—ఇంగ్లండులో కంటులో ప్రాయముడిందలి నినమొట్టాగ్రాపు కాలలో సొకచిన్ననింక జరిగినది. బొమ్మలప్రదర్శనము ప్రారంభించబడిన కొన్ని నిమిషముల కొకవిధమైనవాసన వుట్టెను. ప్రదర్శనమును చూచుచుండిన ప్రతివానికందడముండియు నీరుకాదుట ప్రారంభించెను. బొమ్మలను ప్రదర్శించువారి గదిలోనికి గూడ వాసనపోయెను. వారికట్లు గూడ నీరుగ్రమ్ముటచే బొమ్మలను ప్రదర్శించుటకు వారికి మిక్కిలి కష్టముగ నుండెను. చాలమందికి నీరసముకలిగెను. కొంతమంది కట్లు వాచినవి. మతికొందటికంద గొండను నీరు గ్రమ్ముటచే వారికి దృష్టితాపదడయ్యెను. నుమారు 150 మంది ఒకపర్యాయముగ ప్రదర్శనకాలను విడిచిపెట్టుకువచ్చిరి. ఈ వాసన వుట్టుటకుబూర్వము ముగ్గురు స్త్రీలు బొమ్మల ప్రదర్శనాలయమును విడిచిరి. ఈ చెనువాసువులు వారు గంపాడించి హాస్యమునకు దానిని విడచిపోయి రని అందఱును తలచిరి. ఈ సమాచారము నైనికోవోర్టుకు తెలుపబడినది. వారు భోగ్యులు చేయుచున్నారు.

కూలీలకు బహు:—కోరమాండలు, మదరాసు తీరముల నుండి వచ్చు కూలీలకు పాకలు పండిస్తు చేయుటను గూర్చి రెండును మ్యూనిసిపాలిటీ; బి. ఐ. ఎస్. ఎస్. కంపెనీ పోలీసు కాఫల వారికి తేఖలు నడిచినవి. ఇదివర కిట్టిది లేనందున చాల గత్తర జరిగినదని పోలీసునా రిపోర్. దొరతనము వారు తాత్కాలికపు పాకల నిటీవల చేయించి రని బి. ఐ. ఎస్. ఎస్. వ్రాసెను. వా న గు రి సి న ను భయము లేని పాక లుండవలెనని పోలీసువారు పట్టుపట్టిరి. ఆప్రకారము నివేతనస్థలముల కుద్దేంప బడినది గాన నవట. నట్టి స్థిరావాసములను కట్ట వీలులేదు. మ్యూనిసిపాలిటీ కట్టి బాధ్యతయను లేదు. ఈకూలీలు వచ్చుటవలన స్త్రీగు, మహుచి మున్నగు వ్యాధు లెక్కువయ్యెను. వీరివలన యంత్రకాలల వారికి నాకాస్యాములకును పోర్టు కవిచనయలకును మూత్ర మెలాభము గలదు గాన మీరు దొరతనమువారి సహాయమును కోరవలెను గాని మా సహాయమును కోరరాదని మ్యూనిసిపాలిటీవారు వ్రాసిరి.

అకస్మికముగ పోలీసువారిచే పట్టుబడుట:—హూరాలో గతకుక్రవార ముదయమున వై జాకహర్ అను నొక దొక యంగడి ముందు తచ్చాకుట చూచి అనుమానపడి సార్లంటు పిలికెండుటకొ గారు వానిని పట్టుకొనిరి. అసమయమున వాని చేతిలో రెండు వజ్రపు పొడిఉంగరము లుండుట్లు చూచిన పోడనే పొట్టెంటుగారి యనుమానము మతింత అధికమై వాటిని గూర్చి ఆయనవానిని ప్రశ్నించిరి. వాడు సరియైన ఉత్తరపు లొసగ లేక పోవుటచే వానిని పోలీసు: సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు గారికి ఒప్పగించిరి. నేర స్థుని మే బట్టి టు గారికి ఒప్పగించుటకు బూర్వము సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు గారు వాని యస్తులను పోదాచేసిరి. ఒక చిన్న గుడ్డమాటు బయటపడినది. అందు రెండు ముత్తొలహారములను, రెండు బంగారు గడియారములను, రెండు బంగారు నానులను ఉండెను. సబ్ ఇన్ స్పెక్టరుగారు వాటిని గూర్చి ప్రశ్నించి నపుడు తాను 5 వేల రూపాయలు విలువగల వగలను తన యజమానిని ఇంటిలో ఆపహరించినట్లును తన యజమానిని పేరు తనకు తెలియదనియు వాడు ఒప్పకొనెను.



# The Great War.

(o)  
(Reuter's Agency)

## Great Britain

### Situation in Ireland.

#### Government Measures Having Desired Effect.

LONDON, March 6.

In the Commons Mr. Law stated that Government were informed that measures being taken in Ireland were having the desired result. The deliberations of Irish Convention had not yet ended.

#### Death of the Irish Nationalist Leader.

LONDON, March 6th.—The death is announced of Mr. John Redmond.

#### 17 Standard Ships Built.

Mr. Chiozza Money stated that seventeen standard ships of tonnage of 86,000 had been built up to 28th February.

Mr. Macnamara stated that 77 ships damaged by enemy were now being repaired.

#### General Smuts' Audience of the King.

LONDON, March 6.

General Smuts had prolonged audience of the King at Buckingham Palace to-day.

### German Ill-Treatment of British Prisoners.

LONDON, March 6.

Reuter learns that fresh evidence will soon be furnished to Parliament of the recent ill-treatment accorded to British prisoners behind German lines including underfeeding, overwork and employment under fire.

### Ministerial Appointments to Newspaper Proprietors.

#### The Premier's Defence.

LONDON, March 6.

The "Morning Post" says:—Mr. Lloyd George addressed the Unionist War Committee at length yesterday evening in defence of his appointments of newspaper proprietors to Ministerial posts. The Committee passed hearty vote of thanks to the Premier.

### Aeroplanes for India.

#### Scope for Air Activity in India.

LONDON, March 6.

The aeroplanes, given to India by the Manchester Chamber of Commerce, were presented on Saturday at a gathering in Manchester, which included Lord Dunsborough, President of the Imperial Air Fleet Committee. A telegram from Lord Chelmsford was read, stating that scope for air activity and usefulness had greatly developed in India. British airmen's operations had shown how aircraft could be used in frontier warfare.

### British Trade with China.

#### Industrial Development of China.

LONDON, March 6.

Reviewing the position of British trade with China in the "Times Trade Supplement," Professor Middleton-Smith referring to the cry that "The day of the Compradore is over," points out that sons of compradores are often well-educated and have founded their own business. They will import direct and will profoundly influence the industrial development of China. Professor Middleton-Smith is of opinion that one result of the Entente will be that Britain and France will have a common commercial policy for South China. China's joining the Allies may be the beginning of a new era.

### Military Honours.

LONDON, March 5.

The London Gazette announces the following awards to officers of Indian army.

Bar to distinguished Service Order. Brigadier General C. A. Godwin.

Distinguished Service Order. Major H. Y. Salkell.

Military Cross. Lieutenant A. G. Fane.

Distinguished Conduct Medal. Asst. Surgeon R. H. Parkinson. Throughout action he remained in close contact with fighting troops and by his cool courage and professional skill the wounded were dressed and evacuated with the utmost despatch. He performed magnificent work in intense heat.

### THE NAVAL ESTIMATES.

#### How Submarine Menace is Met.

##### The First Lord's Statement.

LONDON, March 6.

Introducing the naval estimates in the House of Commons, to-day, Sir Eric Geddes said that generally naval warfare proceeded increasingly in our favour. It continued to be chiefly a trial of strength between enemy submarines and all-anti-submarine measures. We were dependent on indisputable information from neutral sources with regard to the certain success of our enterprises. Occasional raids on our convoys and the English coast were the natural outcome of a blockaded enemy trying to harass the blockading fleet. He believed that the exit of the "Breslau" and the "Graf Zeppelin" was a matter

raid. The loss of the "Breslau" was a serious one for the enemy. With regard to the recent raid in the Straits of Dover, Mr. Geddes said it was commonly believed that the passage of submarines through the Straits of Dover had been prevented by nets and other obstructions since early in the war. That was not the case. Undoubtedly considerable number of submarines had passed through the Straits towards the end of last year. Recently, more vigorous policy had been adopted and surface barrage maintained across the Channel day and night in order to obstruct the passage of submarines, and at night time patrol boats numbering over a hundred burned flares so that any submarine attempting to pass on the surface had reasonable chance of being engaged. It was to raid this barrage and destroy the Drifters that enemy came out on February 14th. The Vice Admiral at Dover had ordered Court Martial to elucidate how enemy succeeded in passing the covering force guarding the Drifters. Sir Eric Geddes paid a tribute to the crews of the Drifters and other craft who after the hammering went out the following morning as usual. Night raids of this kind could always be undertaken by a determined enemy. Such raids were a tribute to the efficacy of the barrage. The Home waters have become enemy's chief field for submarine operations. The greatest successes against submarines have hitherto been obtained there, and latterly with the United States naval forces. On the other hand the Mediterranean accounts for some thirty percent of the lost shipping and conditions are more difficult to meet there.

The resources are less adequate and successes against submarines have been correspondingly less satisfactory. The Naval Command in the Mediterranean and the Adriatic rests with the French and Italians respectively and the British forces act under them. The committee appointed by the Allied Naval Council extended the principle of one Allied front, as adopted militarily. I attended the meeting of this Committee in Rome and accepted fully anti-submarine proposals of Vice-Admiral Calthorp the British Commander-in-Chief in the Mediterranean. It was agreed that measures which had been so successful in the British waters should forthwith be adopted in the Mediterranean and that the main anti-submarine operations decided upon should be undertaken under Admiral Calthorp's orders. This is one of the first fruits of the Allied Naval Council from which we hope to derive material and increasing benefit.

Describing his visit to the Mediterranean, Sir Eric Geddes said he had inspected large establishments for combined aerial and naval warfare, which the British navy was setting up at various points in the Mediterranean and the Adriatic. At the Greek Government's request, British Naval Officers were assisting in the reconstruction and reorganisation of the Greek navy and Dockyards. He believed that increasing benefit would accrue from the meetings of the Allied Naval Council, especially, as regards rapid decisions on vital matters. Allied navies were kept in constant touch with Versailles by Liaison officers. He emphasised cordial relations between the Allied naval personnel and announced that forces in European waters should shortly be augmented by Brazilian warships. Sir Eric Geddes specially dwelt on the close Anglo-American co-operation. Losses of merchantmen were still tending to decrease. Losses of the world tonnage in February was just over half that of February last year. Loss of world tonnage during five months ended February 28th was ten percent less than that for the corresponding five months a year previous.

The output of ships in Britain in January was only fifty-eight thousand tons. He hoped the output for February would be double that. The main cause of decrease was labour troubles. Men were not doing all they could. Unless there were speedy improvement, the point at which production would balance losses would be dangerously postponed. He emphasised that Britain would have to rely in the coming critical period on her own construction, for unquestionably considerable time must elapse before the desired American output materialised. He believed that Britain could ultimately produce three million tons of shipping annually but only if shipyards turned out their maximum. Government intended to bring home to employers and workers of every shipyard the vital issue involved. He had no fear how the nation would meet the situation. Sir Eric Geddes reiterated that submarine menace was held but had not yet been mastered. Submarines were being increasingly destroyed and he was confident that destruction would increase. He knew German submarine crews were growingly reluctant to put to sea, especially those operating in North Sea, North Atlantic and the Channel. The chances of submarines in those waters of returning home were about one in four and recently the British and Americans had been sinking submarines in Home waters as fast as they were being built. Britain and the Allies were now able to devote more attention to the Mediterranean which had been regarded by the North Sea submarine Commanders as a rest cure. (Laughter). Enemy continued increasingly to exaggerate the tonnage sunk in order to hearten his people. Losses of convoys of ships continued low. Enemy was often assisted by insufficient precautions as regards lights on ships. Absolutely complete darkness was essential for protection. Sir E. Geddes said he was seriously concerned at the increasing number of ships lost during night time which was often due to negligence. Unless all navigational lights were screened or extinguished darkness afforded no protection.

## Rumania

### Rumania Consents to Cede Dobrudja.

#### A Fair Chance of Settlement.

LONDON, March 6.

AMSTERDAM.—A telegram from Sofia states that M. Tontchoff the Bulgarian Peace Delegate who has returned from Bukarest for instructions as regards new questions which have arisen, stated in the Sobranje that the conditions, which the Rumanians had accepted, included the cession of Dobrudja and a readjustment of the frontier between Hungary and Rumania, also economic concessions. Rumania had been informed that she must sign by the 5th March the preliminary treaty embodying the aforementioned terms whereupon negotiations would be resumed with a view to the conclusion of final peace.

## Rumanians Accept Armistice.

LONDON, March 6.

A wireless German official message says the Rumanians have accepted the Armistice conditions.

## Japan

### Japan and Siberia.

#### America Falling into the Line.

LONDON, March 6.

NEW YORK.—The Associated Press Correspondent at Washington telegraphs that the United States agrees with Japan, Britain and other allies on the principle of action in Siberia but details remain to be worked out.

## China to Co-operate with Japan.

LONDON, March 6.

The "Daily Mail's" Tientsin Correspondent says that the Chinese Cabinet has decided on the fullest co-operation with Japan and is sending Delegates to Japan to consult the military authorities. Disturbing reports have been received from the border provinces of the activities of the German intriguers.

## General

LONDON, March 6.

PARIS.—The Cabinet has approved calling up of 1919 class.

## Western Front

LONDON, March 6.

Marshal Haig's communique to-night says:—Our raid at Warneton last night met with strong resistance. At least forty of enemy were killed. Nevertheless, we reached second line and beat off two counter-attacks inflicting further losses. Our casualties were light. Enemy raided two posts at St. Quentin and Epehy and four of our men are missing. Enemy artillery has been active between Fiesqueres and Scarpe.

LONDON, March 6.

A wireless German Official message states that there have been violent artillery duels on the eastern height of the Meuse.

LONDON, March 6.

Last night's French Communique reported somewhat violent artillery duel on the right of the Meuse especially in the region of Fosses Wood and in Voages. There was also marked enemy artillery activity in the Voslu sector.

## Palestine Front

### Arab Operations in Palestine.

ALLAHABAD, March 6.

The "Pioneer's" Cairo correspondent gives the following details of the recent Arab operations in Palestine:—Early in the month the Arab forces belonging to Sheriff Faissal's northern army and operating from Fuweila, south west of Moun captured a strong Turkish position at Abu Hissal and a few days later drove the Turkish from Maghaira, which is now occupied by the Arabs to the neighbourhood of Ubeida, about five mile west of Moan. At the same time another Arab force operating to the north compelled the Turks by rapid advance to evacuate his forest and occupied the first Shobok terminus of a Turkish light railway from Aneiza and afterwards Taffie, where they captured a whole garrison of 100 men. During all these operations Arab raiding parties were operating against the railway itself north of Moan. As the result of a raid in which the Arabs showed great dash and courage Jauf Ed Daralah was occupied after severe engagement lasting two days in the course of which 80 Turks were killed and over 200 prisoners captured in addition to field guns and several machine guns. The raiders could not, of course, hold position. The occupation was not the object with which they went out and so they withdrew with their prisoners and booty to points dominating the Railway, but not until they had partially blown up a six arched railway bridge and burnt a station with large quantity of rolling stock. Similar raids with equal success took place at Ghadir el Haj and Tell Shamun, the Arab artillery at the latter station destroying a good deal of rolling stock and part of the railway buildings during the same period. Moun was on three occasions most effectively bombed by our air service. Each time bombs were dropped with great effect on barracks, depots and railway buildings, and although they were exposed to heavy anti-aircraft fire, all our machines returned undamaged.

## INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

## Delhi

### IMPERIAL COUNCIL.

#### Budget Discussion to Take Place on

8th & 9th.

DELHI, March 6.

At the meetings of the Imperial Legislative Council on the 8th, 9th and 10th the first three stages of Financial statement will be gone through when the Budget Heads of various departments will be opened for discussion. The Bill to amend the Indian Paper Currency Act will be considered and passed. At the meeting of the Council on the 13th General Dingley will present the select committee's







భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రములు

(డి. వి. పద్మగురూర్ బి. ఏ.)

హిందూదేశమును భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రములుగ విభజింప వలయునని మన ప్రముఖులు పట్టుదలతో పనిచేయుచున్నారు. దేశ ప్రజలు గూడ యీ యాశ్చర్యములకు తమ ఆహ్వానమును తెలిపియున్నారు. ఈ యాద్యమును విషయమై వ్యతిరేకాభిప్రాయము గల వారు కూడ మన ప్రముఖులలోనే యున్నారు. "సర్వేకైటుఅఫ్ ఇండియా" పత్రికలో గౌరవనీయులగు పరంజాయిగారు భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రోద్యమము సఫలమగుచో వాటిలెదు అనర్థములను వివరించియున్నారు. భాష వనరునందీయే, దేశము రాష్ట్రములుగ విభజింపబడినచో యింగ్లీషు భాష యొక్క ప్రాముఖ్యత అడుగంటుననియు, ఇట్లు అడుగంటుట వలన హిందూదేశము యొక్క ఏకీభావము రూపు మారుచుననియు, ఇట్లు రూపు మారుట వలన మనలోని స్వర్గలత మేర యందడనయ్యు భీతి పడుచున్నారని, ఇంతియు గాక ఇంగ్లీషు భాషయే మన దేశములో నడుగంటినచో పాశ్చాత్య పరిజ్ఞానము మన దేశీయులకు లభించుటయే అరుదగుననియు, ఆకారణముచే మన యాగమమునకు తగు మార్గముల నిర్మించుటకు మనకు కావలసిన అనుభవజ్ఞానము అలభ్యదనియు వ్రాసియున్నారు.

మా అభిప్రాయములో వీరి వ్రాతలు అసంగతములుగ నున్నవి. భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రోద్యమము వలన దేశభాషలకు ప్రాముఖ్యత యిచ్చబడును. అంగ్లేయు భాష క్రమక్రమముగా తీరించును. కోర్టులలోను, రాజసభలలోను ఇంగ్లీషు భాష పోయి దేశభాషయే అగ్రస్థానము వహించును. కోర్టులలోను, రాజసభలలోను ఇంగ్లీషు భాష యే కారణము వలన మట్లాడవలయునో మా కర్థము కాదు. కోర్టులలోను, సభలలోను ఇంగ్లీషు భాష మట్లాడకపోయిన యింగ్లీషు పూర్తిగా నశించునని భయపడ కారణము కనబడదు. విద్యాభివృద్ధి ఇప్పటికంటెను అప్పుడు ఇంగ్లీషు భాషలోని పరిశ్రమ, శాస్త్రములు శ్రేష్ఠ శ్రద్ధతో పఠింతురని మానవ్యము.

ఇంగ్లీషు భాష ఎప్పటికైనను దేశభాషగా ప్రధానస్థానము ను గ్రహింప గలదనుట ముమ్మాటికీ కల్లు. మాటు సంవత్సరములు బ్రిటిషుపరిపాలన క్రింద యింగ్లీషు విద్య వర్ధిల్లించినను మనదేశములోని 25 కోట్ల ప్రజలలో 5 లక్షల మంది మాత్రమే యింగ్లీషు భాష కొద్దియో గొప్పయో తెలిసినవారు కలరు. ఈ 5 లక్షల మందిలో 40 శేలమంది పెద్దచదువులు చదివినవారుండరేమో. వీరు మాత్రమే యింగ్లీషు భాషలోని ఉత్కృష్ట గ్రంథములను జదివి అర్థముచేసుకొన గలవారు. ఈ లెక్కను బట్టి విచారించినచో దేశములో ఇంగ్లీషు విద్య ఆభాలగోపాలము వ్యాపించుటకు రెండుశేల సంవత్సరములు పట్టును. వీనిని బట్టి మనదేశములో ఇంగ్లీషు విద్య ఎన్నటికిని జాతీయవిద్య కానేరదు. 5 లక్షలమంది మాత్రము ఇంగ్లీషు మట్లాడి సంత మాత్రమున ఇంగ్లీషు అప్పుడే సామాన్య భాష అయినదని చెప్పటకూడ పొరపాటు.

పరంజాయిగారు డిప్రీప్రపాలన దేశభాషలో జరుపుటకు అంగీకరించు చున్నారు. కాని రాష్ట్రీయ పాలనను దేశ భాషలలో జరిపినచో వివిధ రాష్ట్రములకు గల బాంధవ్యముతగు ననుచున్నారు. హిందీ భాషను జాతీయభాషగా నుపయోగించవలెనను గంధిగారి వాదమును పరంజాయిగారు నిరాకరించుచున్నారు. ఇది వీరక సాధ్యముగా కనబడుచున్నదట. పోతువులను మాత్రము చెల్లెరై. ప్రస్తుతము పెద్ద ఉద్యోగస్థులు యింగ్లీషు భాషలోనే పనిచేయు గలరనుట సమంజసముగ లేదు. ప్రజల కొఱకు ఉద్యోగస్థులుగాని ఉద్యోగస్థుల కొరకు ప్రజలు గారు. భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రోద్యమ పాలన సంభవమయినపుడు గవర్నరుగారు గూడ దేశభాషలో మట్లాడ వలసినదే.

కోర్టులను సభలను ప్రజలకొరకు స్థాపింపబడిన వగుటచే ఇంగ్లీషు విద్యావ్యాప్తము అవసరములేదు. రాష్ట్రములలో గొడు భాషలు తప్పక నేర్పవలయు నను అభిప్రాయముతో మేమును ఏకీభవించుచున్నాము. స్కూళ్లలో నేర్పుట ఒకటి; యింగ్లీషు భాష గవర్న మెంటు పని నడుపుట మఱి యొకటి. దేశ సమస్యలను విచారణ చేయునపుడు యింగ్లీషు చదువుకొనిన వారి కొరకే గాక, యింగ్లీషు తెలియని దేశ ప్రజల తేమచరసి మాడ మార్గముల నిరూపింపవలయు. ఉత్తమ మార్గ మేమన- ఇంగ్లీషు భాష దేశీయుల కందరకు నేర్పుటయను నిరర్థకపు టాతను నడలకొనుట; హిందీ భాషను జాతీయ భాషగా పరిగ్రహించుట; రాష్ట్ర పాలనను మాతృభాషలో జరుపుట. పాశ్చాత్య పరిజ్ఞానము కొరకు అభిమానముగలవారు ఇంగ్లీషు భాష పాటుపడుచుండ, హిందీ భాషలోను, రాష్ట్రీయ భాషలోను దేశపాలన జరుగుచుండ, ప్రజలు శీఘ్రకాలములో పరిపాలనా విషయమై శ్రద్ధదీసికొనుట అలవడినపుడు, దేశము తిరిగి అభ్యుదయము గాంచి యితరజాతులవారితో బాటు గౌరవమునకు పాత్రురాలగునని మా సంపూర్ణ విశ్వాసము:- మర్యాదపూరిత.

మా కలకత్తా జాబు

(స్వకీయ విలేఖకుని వద్దనుండి)

కలకత్తా, మార్చి, 4:-

మా విశ్వవిద్యాలయ పట్టప్రధాన సభ యీ నెల మొదటి రెండు తేదీలయందును మిక్కిలి వైభవముగా జరిగి యుండెను. మొదటి దినమున డి. యెస్. సి. పట్టములును రెండవ దినమున డి. యెస్. సి. పట్టములును బరితీలయం దుత్తీర్ణులయిన విద్యార్థులకు బ్రసాదింపబడెను. మా విశ్వవిద్యాలయమునకు ఛాంసెలరుగారైన రాజు ప్రసాది రాజాలకుండుటచే, రెండవ రోజున మా గవర్నరు రోనాల్డు మే ప్రభు వ్యక్తత వహించెను. పట్టప్రధాన సభ తరువాత తమిళనాడు కోపస్వామయన మున్సిరు రాజప్రతినిధిగా రంపియుండిన యాదరవూర్వక సందేశమును జదివి పిమ్మట నిచ్చటి అంగ్ల భాషాభివృద్ధియను గూర్చి యింతుక ముచ్చటించిరి. అంగ్ల భాషా భివృద్ధియనుకు వీ రొసంగుచున్న ప్రాముఖ్యము జాతీయోద్యమావేళ మైన యీ కాలమునకు మిక్కిలి నెమరక బడి యున్నది. వీరి యుపన్యాసమునందు కంటే మావైపు ఛాంసెలరుగారు దేవప్రసాద సర్వాధికారిగారి యుపన్యాసమున దేశభాషల కర్వ గౌరవ మొసంగబడియున్నదని వ్రాయుటకు సంతసిల్లు చున్నాను. అంగ్ల భాషాగౌరవమును జెడగొట్టకయే కొంతవత్సర దేశభాషలయందే విద్య కలుపుటకు వీరు తమ యనుకూలాభిప్రాయమును జెలిపి, డాక్టరు పదవులకై సుమర్పింపబడు పరిశోధక వ్యాసములు దేశభాషలయందే వ్రాయబడునట్లు నిర్బంధించుట శ్రేయోదాయకమని నూచించి యున్నారు. మా విశ్వ విద్యాలయమున పోషించిన హిందూ నాగరికతా చరిత్రమునే కాక గానశాస్త్రమును చరిత్రకళలను గూడ సభ్యసమీక్ష విద్యలనుగా నేర్పజుచుటకు బ్రయత్నములు జరుగుచున్నవని వినుటకు సంతోషమగుచున్నది. బ్రహ్మదత్తాచల శ్రోతిశ్యాస్త్రగ్రంథములను గూడ భాషాంతరికరించుటకు బ్రయత్నములు సేయుచున్నారట. మా విశ్వవిద్యాలయము నిట్టిభిన్న భిన్నముఖము గావించి నెంచిన సర్వాధికారిగారి యుద్యోగ కాలము 15-వ తేదీనీ అంతమగునని వార్తయుటకు జింతపొడము చున్నది. మా ప్రధాన న్యాయమూర్తియగు శాండర్సను గారు వీరి స్థానము నియమింపబడుచు రట. సర్వాధికారిగారి యంత్రాప్తి సంతకములను సఫలము గావించుటకై వీరు ప్రయత్నించెదరు గాక! ఈ సంతకమునకు దమ పరిశోధక వ్యాసములే పి. హెచ్. డి. బిరుదము లందిన పంచానన నియోగి, మారేంద్రవరముకర్ణి గార్లు నిచ్చుట బ్రత్యేకముగా నభివందింపక దగియుండును.

ఆంధ్ర స్నాతకుల కాలిధ్యము

కడచిన పట్టప్రధానసభయందు మన యాంధ్రవిద్యార్థులలో మొకరికి డి. యెస్. సి. పట్టమును, ఇద్దరుకు ఎమ్. ఏ. పట్టములును లభించియుండెనని వ్రాయుటకు సంతసమగుచున్నది. మఱి యిద్దరు ఎమ్. ఏ. పరితీయం దుత్తీర్ణులయ్యు నాటి దినమున రాజాలకుపోయిరి. గత సంవత్సరమునకు బండంగి శేకవ రావుగారు డి. యెస్. సి. పరితీయండు జయించిరి. ఎమ్. ఏ. పరితీయండు బసవయ్య రామచంద్రరావుగారు రథశాస్త్రమునను, వింజమూరి రంగాచార్యులుగారు గణితశాస్త్రమునను మొదటి తరగతియందుఁ జేరిరి. రామచంద్రరావుగారు మొట్టమొదటి వారుగాఁ జేయుటచే నువర్ణపతకమునకుఁ బాత్రులైరి. ఇది యాంధ్రులకు గర్వావహము. ఈనూతనస్నాతకులను గౌరవించుటకై నిన్న సాయంత్రము వంగదేశాంధ్ర సమితివారు ఆంధ్రవీరకంఠీరవుడైన రామమూర్తి నాయండుగారి యధ్యక్షత క్రింద సభ జరిపి యల్పాహారపువిందు గావించియుండిరి. నూతన విద్యార్థులకు లభింపదనీయులు.

ప్రాసెస్ రామమూర్తి

ఆంధ్ర వీరకంఠీరవుడైన రామమూర్తి నాయండుగారి పుట్టిదినము తమ యద్భుత బలప్రదర్శనము గావించుచున్నారు. వీరి రాక యిచ్చటి యాంధ్రదేశీయులయందు విశేషాత్సాహమును బ్రజ్వలించి జేసిన దనుటకు సందియములేదు. వీరి గౌరవాధ్యక్షులైన శ్రీనివాసమునాటి యుదయమున వంగదేశాంధ్రసమితి వారిక గొప్ప సభ చేసిన యల్పాహారపు విందు గావించిరి. సమితికి నుపాధ్యక్షులగు రావుసాహెబు యన్. రాఘవులు చెట్టిగారధ్యక్షులవహించిరి. మున్సిరుగారు ఆంధ్రమాతృస్థవమైన తర్వాత చక్కని పట్టుదుమాలవై మనోహరముగా ముద్రింపబడిన యభివందన పద్యములు శ్రావ్యముగాఁ జదువక బడి యతిభివ్యవస్థను సుమర్పించ బడెను. పిమ్మట డాక్టరు

సతీశచంద్ర విద్యాభూషణుడు మహాకవి వంగీయ ప్రముఖుడు నాంగ్ల భాష యందును, వింజమూరి రంగాచార్యులు ఆంధ్రభాష యందును, స్వామి శుద్ధానందులు వంగభాషలోను, రామమూర్తిగారు రాంధ్రలోకమునకే గాక హిందూదేశమున కంతకును గడించిన ప్రతిష్ఠను గూర్చి ప్రశంసించిరి. పిమ్మట అధ్యక్షులు సమయానుకూలమైన యుపన్యాసము గావించిరి. అధ్యక్షులకు సతిభవరసకు వందనములతోడను, సమావేశమైన 200 సభ్యులు నైకకంఠ్యముగా నుడివిన జయజయని నాదములతోడను సభ ముగిసినది.

వంగీయ వాణిజ్యసంఘము

యూరోపియనులకుఁ జేరిన వంగీయ వాణిజ్యసంఘము యొక్క వార్షికోత్సవము కడచిన మంగళవారమునాడు జరిగి యుండెను. నాటిదినమున సభ్యత్వము వహించియుండిన సర్ హూబ్రీ బేగారును తదితర వ్యవస్థాపకులును రాజ్యాంగ సంగ్రహములను గూర్చి కొంత ముచ్చటించిరి. కాని వీరి ప్రస్తుత భోరణికిని, కొలదికాలము క్రిందట డాక్ట్రానీ ఇన్స్టిట్యూటు నందు సభగావించి నివ్వలు గ్రక్కిన భోరణికిని, చాల భేదము కలదని గమనించుటకు సంతోషమగుచున్నది. యూరోపియనులకును హైందవులకును బరస్పర సానుభవము యొక్క యావశ్యకతను గూర్చి వీరు ప్రసంగించిరి. "మితవాదులను దరిఁజేర్చు" డను నీ పద్ధతియే, యిటీవల బొంబాయి వాణిజ్యము సంఘమునందును నూచింపబడెను. కావున ఆంగ్లో యిండియను వర్తకులు తమ యెత్తులను మార్చుకొను చున్నారని విదితమగుచున్నది. గురువారమునాటి "అచ్యుతబాబు పత్రిక" లో "సామాజ్యకాననభానంతరమే యిచ్చుట" నేమనలో లిబరల్ లీగు" అనుపేర మితవాదులను పిలుచుకొనువారును ఆంగ్లో యిండియనులను చేరి యొక సంఘమును స్థాపించిన యెడల మే మాశ్చర్యపడ" మని వ్రాయబడియున్నది. మారేంద్రనాథ టెన్జీగారికిని ఈ శ్రాత్తసంఘమునకు సంబంధముకలదా? యని సందియము గలుగుచున్నది. తమలోఁదాము తగవులాడుకొని మా నాయకులు శత్రువుల చేతులకు జాట్లు నందియ్యకుండెదరుగాక!

మా రాష్ట్రీయ మహాసభ

మా రాష్ట్రీయ మహాసభ యీ నెల 29, 30 తేదీల యందు చిన్నారలో సమావేశ మగునని యంతకుముందే తెలిపియుండినది. మానసియులైన రాయి మహేంద్ర చంద్ర మిత్రులుగా రావోన సంఘాధ్యక్షులు. మొట్టమొదట మహాసభాధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిన సర్ రవీంద్రనాథటాగూరు గారావదవి నంగీకరింపజాలమని తమ యసమ్మతిని చెల్పుటచే, ఆహ్వాన సంఘము తిరిగి గురువారమునాడు సమావేశమై అఖిల చంద్ర దత్తాగారి నేకగ్రీవముగా నెన్నుకొనిరి. ఈయన కొమిల్లా వాస్తవ్యుడు. ప్రసిద్ధదేశ భక్తాగ్రణి. ఈయన యధ్యక్షతక్రింద నీచుహాసభ జయప్రదముగా నిర్వహింపబడు ననుటకు సందియములేదు.

చూడదగిన మొదటి ఆట 12-3-1918వ తేదీ మంగళవారము ఫిల్లిను సర్కుసు

జంతుపరిషదము. భీకర పాశ్చాత్య ప్రదర్శనము. ఈ ఏడు వచ్చినవారు 25 గురు అసమానలగు ప్రదర్శకులు. రంగాలంకారము లభూర్వములు. వర్ణలగానము కియోపాట్రా కన్యపాములు విచిత్రమగు లేకులిటను వైకలు నడకలు. జాకిన్సునగ్గము మల్లులు! కోగ్లోయా శ్రాత్త పెద్దపులులు! కల్లులుఫిల్లిను శయంకర పాశ్చాత్య నాటకము ఏకకాలమున 50 మంది మనమృళుల, శత్రువులు, జంతువుల పనులు జరుగును. ఆరంభము 12వ మార్చి 1918వ మంగళవారంరాత్రి 9-30, గం ప్రతి శనివారమును ఆదివారమును సాయంత్రము 4-30 గంటలకు ఆట జరుగును. ఫలము:— ఎస్. ప్ల. నేడు మైదానము. ఆది కె. కె. ల్లు రే ట్లు రు. 4, 3, 2, 1; ఆటాలు 8. (1894) బాక్సుప్లాను - మిస్సెయితు కంపెనీ.

క్రికెట్ ఫలయన గోపాలకృష్ణ గోకలేగారి చక్కని రంగుల చిత్ర పటము ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0. వి. పి. ఖయ్యులు ప్రకటకము. ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము, పోస్టు బాక్సు 212 మదరాసు.

సుందరము ! స్వదేశీయము !! ఉపయోగము !!!

# అందమైన 1918 క్యాలండరు

మార్చి 31 తేదిలోపు అమృతాంజనము డిపోవారి రు.5 ల మందును నొకేసారి గొనువారలకు ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-5-0.

వి. పి. గ కాక, ముందుగా చీట్లు పంపినవారికి క్యాలండరు చేరవచ్చునో మా జవాబుదారి యుండదు.

కొలది ప్రతులుమాత్రమే ముద్రింపబడినవి. ఆకాభంగము గలగంతుడుటకు త్వరపడిట యుక్తము.

| తామరతైలము        | గజకితైలము        | మోహినీతైలము      |
|------------------|------------------|------------------|
| డబ్బీ 1-కి 0-6-0 | డబ్బీ 1-కి 0-4-0 | సీసా 1-కి 0-12-0 |

## అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధాపధము

చక్కని డబ్బీలో పెల రూ. 0-8-0 ; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-4-0.

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అన్ని చోట్లలో విక్రయింపబడుచున్నది.

అమృతాంజనం సి పో,

109, ఫేరిరోడ్లు, బొంబాయి.

6, తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

1000

రూపాయలు

## లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బా

బహుమాన

మియ్యబడును.

మీరు బహుమానముగా నున్నారా! అయితే డి. మన్నాలాల్ గారిచే తయారుచేయబడిన లోకప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బాను సేవించండి. దీనిని సేవించిన యెడల ధాతువుప్రే, రక్తపుప్రే, విశేషబలము, ఆకలి ఎక్కువ

అ-క-క



మొదలయినవి. కలుగును స్వచ్ఛస్థితియు, ధాతువు మూత్రములో కలిసిపోవుట, నీరుచురుకు, బహుమాత్ర వ్యాధి మొదలగునవి మానవును. దీనివలన మంచి గుణము పొందిన అనేకులు రంగీష్, పిసాంగ్, సిలోష్, ఆఫ్రికా, కలకత్తా, బొంబాయి, నందరాస్, ఈ ప్రాంతములనుండి బహుమానపుత్రికలు విశేషముగా పంపియున్నారు. కావలసినవారు అర్హజ్ఞాస్తాంపున పంపినచో బహుమాన పుత్రికల కాపి పంపుదుము. ఇది అబద్ధ మని రుజువుపరచువారికి వైకనపరచియుండు బహుమానము యియ్యబడును. ఆట్లు నిరాకరించినచో కోర్టుమాలముగా పొందవచ్చును. పార్శ్వమున కొను నప్పుడు "డి. మన్నాలాల్" అని యుండుట చూచి తీసికొనవలయును. అనుపాన పుత్రిక పార్శ్వములో పంపబడును. ఏజెంటులు కావలసియున్నది.

15 రుపాయల డబ్బీ పెల రూ. 2-0-0. కపాలఖర్చు 1-కి డబ్బీలకు 6 అణాలు.

డి. మన్నాలాల్ ఢిల్లీ వైద్యులు,

సాలామిసిరి మురబ్బా డిపో, బెంగళూరు సిటీ.

(619)

## అమృతాంజనము డిపోవారి దివ్యోషధములు.

| ఉ.ల.                               |      | ఉ.ల. |
|------------------------------------|------|------|
| చంకమార్గము పండ్లులోముటుకు          | 0-2  |      |
| చీరరసాయనము మాత్రలు అశీర్వమునకు     | 1-4  |      |
| దంతశుభ్రకారి పండ్లుపోటుకు          | 0-8  |      |
| గుజ్రగుళికలు ధాతువుప్రేకి          | 1-0  |      |
| జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-కి        | 0-12 |      |
| మూలశంకకు తైలము డబ్బీ 1-కి          | 0-12 |      |
| తేలుమందు తేలుకాటుకు సీసా 1-కి      | 0-8  |      |
| నేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు          | 0-4  |      |
| కలరామాత్రలు వాంతిభేదులకు           | 0-6  |      |
| గజ్జకితైలము గజ్జచీదలకు డబ్బీ 1-కి  | 0-4  |      |
| శాముకర్పూరము సీసా 1-కి             | 0-6  |      |
| తేలుకు మందు సీసా 1-కి              | 0-4  |      |
| తామర తైలము; తామర, తీటుకు           | 0-6  |      |
| కుచ్చకు తైలము డబ్బీ 1-కి           | 0-4  |      |
| మంద్రాక్షరము సీసా 2-కి             | 1-0  |      |
| కపహరి కపిట్రులకు దగ్ధకు            | 1-4  |      |
| కపహరికర్పూరం ఉబ్బసములకు డబ్బీ 1-కి | 0-8  |      |
| వాయువుపీడుకు మందు                  | 1-0  |      |

| ఉ.ల.                              |      | ఉ.ల. |
|-----------------------------------|------|------|
| మోహినీతైలము మెల్లదింకలు పెరుగుటకు | 0-12 |      |
| కోమలహరి మెల్లదింకలు పెరుగుటకు     | 0-8  |      |
| తామ్రసమునకు మందు సీసా 1-కి        | 1-8  |      |
| కస్తూరమాత్రలు మెల్లది, మంచివి     | 50-8 | 0-10 |
| గుఖభాగి మాత్రలు                   | 1-0  |      |
| గుఖభాగి తైలము పుండ్లకు            | 1-0  |      |
| విశేషమును కుమార్తెలు డబ్బీ 1-కి   | 0-8  |      |
| గ్రహణి మాత్రలు డబ్బీ 1-కి         | 0-8  |      |
| కరోజేదన మాత్రలు తలనొప్పులకు       | 0-12 |      |
| కాలినపుండ్లకు మానె సీసా 1-కి      | 0-8  |      |
| శిగరు ప్రావకము సీసా 1-కి          | 1-0  |      |
| కుసుమారి మాత్రలు, కుసుమ వ్యాధులకు | 1-0  |      |
| మందుకు మానె సీసా 1-కి             | 0-6  |      |
| మందరితైలము, ముఖకాంతికి            | 0-8  |      |
| పగుళ్లకు తైలము శీతపగుళ్లకు        | 0-6  |      |
| కర్పూరహరి చెవిపోటుకు              | 0-6  |      |
| జాలాలి మాత్రలు మలబద్ధమునకు        | 0-8  |      |
| జంతుపాతహరి ఎండికలకు               | 0-8  |      |

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అందు బొంబాయి.

నెగరోగములకు అమృతాంజనము.

## గొనాజోన్

మూత్రవ్యాధులగుండా ప్రవించు యెట్టి కఠినవ్యాధి యైనను ఒకవారములోపల మంట, నొప్పి, ప్రవణము మొదలగు వానిని మిగుల నమ్మకముగా ఇది కుదుర్చును. అనేక మైన శ్రేష్ఠమైనటువంటిన్ని హానిచేయనటువంటి మందులచే తయారుచేయబడినది. ఇది తక్షణమే గుణమునిచ్చుచు సంబంధించిన పురుగులను అడుగంట నాశనము చేరాను వ్యాధిని పూర్తిగా మాన్చును. మతియు మరల వ్యాపించకుండ చేసి దేహమునకు బలమును నకు కాంతిని నిచ్చును. ఒకతూరి వాడిచూచిన దానిగుఱియు మిక్కిలి తెలియును. విశేషము వ్రాయనవసరము లేదు. (1081)

A. H. Solomon & Co., (Dept- A.D)  
No. 29, Thana St. Chintadripet, MADRAS.

అమృతార్ణవ అవశేషములు.  
కలహామృత రక్తమును కుద్దిచేసి పలమును కలిగించి కాశ్యుతనుఖము నొసంగును. 219  
అశోగ్యమును కలుగ జేసి ఆయుర్వృద్ధిని యిప్పించును. ప్రస్తుతము శాకభక్షణము అను పుస్తకమునకు ప్రాచీన భాషల ఖర్చు తక్కువ ఉచితముగా పంపెదము వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవింద్రి, అతంతగ్రహా శాస్త్రభాషయం, 151, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

శ్రీకృష్ణలైన్ గోపాలకృష్ణ గోకలేగారి చక్కని రంగుల చిత్ర పటము  
ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0  
వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.  
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము  
శ్రీకృష్ణాపురము 212, మదరాసు

పాఠ్యపు పేంకటాడల 594

## పండితులవారి సిద్ధాపధములు.

యోగ్యతాపత్రములు.  
మ॥ రా॥ డాక్టర్ ప్రభాకర్ ఫెలో ఆయుర్వేదిక్ యూనివర్సిటీ, గ్రాజుయేట్. ఎస్. జె. ఇన్స్టిట్యూట్, లండన్ కన్ సల్టింగ్ కెమిస్ట్ ఎగియర్ పేక్. సం. 2. బొంబై, వీరు వ్రాసినది. తమ "లోకామయవార కస్తూరి మాత్ర"లను, ఉపయోగించుటవలన, క్యాన్సర్ వ్యాధుల వ్యత్యాసము, అశీర్వము, మలబద్ధము, ప్రక్రమోపి, కడుపునొప్పి, అన్నా కజ్వరిము, పిత్తసంబంధరోగము. చిద్దల యెముకపాతము, స్త్రీయు, గుణపుయ్యెను, శ్లోవద్దకు ప్రతిదినము చచ్చుకోగు లకు, నీకస్తూరి మాత్రలనే, స్వదేశీ వైద్యులు ముఖ్యముగా నీయవలయు నని శిఫారసు చేయుచున్నాను.  
మ॥ రా॥ పి-ఎస్-అచ్యుతరావ్, సీనియర్ సర్జన్, స్వామిటర్ కమిషనర్, మైసూరు గవర్న మెంట్; వీరు వ్రాసినది. "లోకామయవార కస్తూరి మాత్ర"లను నే నుపయోగించి యున్నాను.

పండితులు వారిచే పత్రికయందు ప్రచురపరచినట్లే అనేకోత్కృష్టమగు, గుణములను ఈమాత్రలు గలిగి యున్నవని నేనుచెప్పట కానందభరితుడనగుచున్నాను.  
వైద్యశాలలో ననేకవిధము లగునట్టియు నుపయోగములగు కిర్నాటక మాలికలనుండియే యావధములు తయారు చేయుచుండును."

రిజిస్టరైన యావ్యాపార గురుతులు, ప్రతి సీసానుండియూ ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపుత్రము, ప్రతిసీసాతో నూటి యుండును. 250మాత్రలున్న సీసా 4 అణాలు మాత్రమే.  
6 సీసాల నొకసారి రెప్పించికోని: బహుల ఖర్చుతోచేరి రూ 1-8-0  
12 సీసాలొకసారి కొనిన 2-12-0  
25 సీసా లొకసారి కొనిన 5-0-0  
సమస్తరోగములకు మాద్య ఆయుర్వేదిక సిద్ధాపధములు పొరకును.  
వినియోగము:- శ్రీ సీతారామవ వైద్యశాల, మైసూరు.

